

Sisällys

Siirtolaisuusinstituutin toimintaker-
tomus vuodelta 1979
Summary

Hugo L. Mäkinen
Uno Cygnaeus in old sitka, Alaska
Yhteenveto

Mikko A. Salo
1980-luvun väestönkehityksen näky-
mät Suomessa
Summary

Ismo Söderling
Muuttoliiketutkimuksen teoreettisista
lähtökohdista
Summary

Tiedotuksia
Siirtolaisuus Suomesta Ruotsiin kautta
aikojen-näyttely
Utvandringen från Finland till Sverige
genom tiderna-utställning

Kveeniseminaari 9.—10.6.1980
Rovaniemellä
Kvænseminariet i Rovaniemi den 9.—
10. juni 1980

Muuttoliikesymposium 20.—
21.11.1980 Turussa

Siirtolaisuusinstituutin kirjastoon saa-
punutta kirjallisuutta
Publications received

SIIRTOLAISUUS MIGRATION

1980

2

SIIRTOLAIKUUS – MIGRATION

7. vuosikerta, 7th year

Siirtolaisuusinstituutti – Migrationsinstitutet

Päätoimittaja
Editor Olavi Koivukangas

Toimitussihteeri
Assistant Maija-Liisa Kalhama

Toimituskunta:
Editorial committee:
Prof. Vilho Niitemaa,
Prof. Sune Jungar, Åbo Akademi
Prof. Terho Pulkkinen, Turun yliopisto

Aikakauslehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa
Tilaushinta on 12 mk/vuosi tai 15 Rkr,
irtonumero 3 mk.

Tilauksen voi suorittaa maksamalla 12 mk
Postisiirtotilille TU 495 90 - 3.

SIIRTOLAIKUUSINSTITUUTTI MIGRATIONSIINSTITUTET

Kasarmialue, rak. 46.
20500 Turku 50
puh. 921 – 17 536

Henkilökunta:

Olavi Koivukangas, Ph.D., johtaja
HuK Maija-Liisa Kalhama, toimistos sihteeri
Yo.merk. Seija Albrecht, toimistoapulainen
Ekonomi Ritva Vehniäinen, kirjanpitäjä
VTM Kai Lindström, symposiumin sihteeri
VTM Arja Munter, tutkija
VTK Ismo Söderling, tutkija
VTM Simo Toivonen
HuK Eija Suna, näyttelysihteeri
Valokuvaaja Kari Lehtinen
Valtuuskunnan pj.
Prof. Jorma Pohjanpalo
Hallituksen pj.
Prof. Vilho Niitemaa

SIIRTOLAIKUUSINSTITUUTIN HALLITUS

1 9 8 0

Toim.joht. Tauri Aaltio	Suomi-Seura r.y.
Prof. Erkki Asp	Turun yliopisto
Toim.pääll. Alec Aalto	Ulkoasiainministeriö
Hall.siht. Fredrik Forsberg	Opetusministeriö
Prof. Lars Huldén	Helsingin yliopisto
Prof. Sune Jungar	Åbo Akademi
Neuv.virkamies Juhani Lönnroth	Työvoimaministeriö
Varatuomari Jukka Mikkola	Turun kaupunki
Prof. Vilho Niitemaa	Siirtolaisuusinstituutti
Tutk.lait.joht. Aimo Pulkkinen	Väestöliitto

Kansi

Uno Cygnaeus, Suomen kansakoulun isä, toimi v. 1840 kahdeksan kuukautta Sitkassa, Alaskan suomalaisten keskuudessa pappina ja opettajana (foto Åbo Akademin kuvakokoelmat)

Cover

Uno Cygnaeus, the father of the Finnish elementary school, spent eight months in 1840 working among Finns in Sitka, Alaska, as a priest and teacher. (Photograph from the collection at Åbo Academy.)

Siirtolaisuusinstituutin toimintakertomus vuodelta 1979

Siirtolaisuusinstituutin tarkoituksena on edistää siirtolaisuuteen ja maan sisäiseen muuttoliikkeeseen liittyvän tutkimusaineiston keräystä, tallentamista ja dokumentointia; suorittaa ja edistää siirtolaistutkimusta, julkaista siirtolaisuutta koskevia tieteellisiä tutkimuksia ja esityksiä sekä kehittää yhteistoimintaa ja työnjakoa korkeakoulujen ja muiden tutkimuslaitosten ja alan yhteisöjen kanssa. Instituutin tehtäviin kuuluu niinkään informoida siirtolaisuudesta ja sen tutkimuksesta korkeakouluja ja tutkimuslaitoksia, työvoima- ja muita viranomaisia, työmarkkinajärjestöjä ja muita siirtolaisuudesta kiinnostuneita yhteisöjä sekä kotimaassa että ulkomailla.

Kansanvälisyys on tunnusomaista instituutin toiminnan kaikilla lohkoilla.

TUTKIMUSTOIMINTA

Siirtolaisuusinstituutin tutkimustoiminnan lähtöajatuksena kuluneena toimikautena on ollut saavutettujen tulosten hyödyntäminen ja uusien alueitten kartoittaminen. Seurannalla ja koordinoinnilla muuhun tutkimukseen on pyritty rakentamaan tutkimusprojekteja, joilla saadaan täytetyksi ilmenneitä aukkoja. Vuoden 1979 aikana on tapahtunut tutkimusvarojen kasvua kahden projektin saatua erillISRahoitusta, jonka turvin on voitu palkata kumpaankin projektiin oma tutkija.

Siirtolaisuusinstituutin tutkimustoiminnan tavoitteena on siirtolaisuuteen ja muuttoliikkeisiin liittyvän uuden tutkimuksen aikaansaaminen sekä yhteistyö korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kanssa. Tarkoituksena on tuottaa uutta perustietoa, jota voidaan hyödyntää muilla toimintaloikoilla.

Instituutin keskuudessa on useaan otteeseen pohdittu myös muualla saavutettujen tutkimustulosten hyödyntämistä. On todettu, että projektitasolla voidaan tulosten todennäköinen käyttäjä kytkeä mukaan jo tutkimuksen suunnittelu- ja seurantavaiheessa. Tätä pohjalta instituutti on kehittänyt Ruotsin siirtolaisuuden ja maassamuuton tutkimusprojekteja.

Ruotsin siirtolaisuuden tutkimus, joka käynnistyi jo vuoden 1978 lopulla, on pyrkinyt selvittämään työvälityksen merkitystä Suomen ja Ruotsin välisessä muuttoliikkeessä. Tutkimus suoritetaan yhteistyössä Suomen työvoimaministeriön sekä Ruotsin tilastokeskuksen ja työvoimaviranomaisten kanssa. Väliraportti valmistui aikataulun mukaisesti 30.11. 1979. Samalla Suomen työvoimaministeriö myönsi tutkimukselle jatkorahoitusta, jonka turvin tutkija Arja Munter ryhtyi syventämään analyysiä ja laajentamaan raporttia, erityisesti niiltä osin, joita kohtaan Ruotsissa on tunnettu mielenkiintoa.

Ruotsin siirtolaisuuteen kuuluvia asioita instituutissa valmistee Ruotsin siirtolaisuuden jaosto. Kuluneena toimikautena jaosto osallistui 4.–5.5.1978 pidetyn Ruotsin siirtolaisuuden seminaarijulkaisun toimitamiseen. Keväällä 1979 ilmestynyt julkaisu, Siirtolaisuustutkimuksia A 7 sisältää seminaarin esitelmien ja keskustelujen lisäksi tutkimus- ja tiedontarpeen kartoituksen sekä toimenpide-ehdotukset, joita seminaarin työskentelyn pohjalta voitiin todeta. Tarkoituksena on hyödyntää tulokset sekä tutkimus- että muilla aloilla ja järjestää 5-vuosittain seurantatilaisuus.

Ruotsin siirtolaisuuden jaosto osallistui myös Suomesta Ruotsiin suuntautunutta siirtolaisuutta kuvaavan näyttelyn alkusuunnitteluun ja ideointiin.

Maassamuuttoa koskevia asioita instituutissa valmistee maassamuuttojaosto. Aikaisemman toiminnan perusteella ja instituutin valtuuskunnan suositusten mukaisesti jaosto ryhtyi laatimaan tutkimussuunnitelmaa maassamuuton muuttuneesta kuvasta. Tutkimussuunnitelmaa laadittaessa havaittiin, että myös tilastokeskuksella ja työvoimaministeriöllä oli tätä asiaa koskevaa tutkimus- ja tiedontarvetta ja päädyttiin kehittämään yhteisprojektia. Tilastokeskuksen tavoitteena on parantaa maassamuuttoa koskevaa tilastointia ja työvoimaministeriö on antanut asiantuntija-apua haastattelulomakkeen työvoimapolitiittisia kysymyksiä laadittaessa.

Siirtolaisuusinstituutin osuus on varsinaisen maassamuuttotutkimuksen suorittaminen, jolloin selvitetään muuton syitä ja seurauksia sekä itse muuttotapahtumaa. Samoin instituutin tehtäviin kuuluu mahdollisten jatkotutkimusten organisoiminen saavutettujen tutkimustulosten pohjalta sekä tiedottaminen tutkimustuloksista. Instituutin hallitus anoi laajalle tutkimussuunnitelmalle "Maassamuuttajan muotokuva, haastattelututkimus vuosina 1977-78 muuttaneiden elinolosuhteista" rahoitusta Suomen Akatemian yhteiskuntatieteelliseltä toimikunnal-

ta, joka myönsi apurahan vuodelle 1980.

Muu tutkimustoiminta

Siirtolaisuusinstituutin johtaja Olavi Koivukangas osallistui toimikauden aikana yhteispohjoismaiseen Skandinaavisen Australian siirtolaisuuden materiaalinkeräys- ja tutkimusprojektin suunnitteluun. Projektia rahoittaa Pohjoismainen Kulttuurirahasto vuodesta 1980 lähtien.

SEMINAARI— JA KONGRESSITOIMINTA

Siirtolaisuusinstituutti osallistui vuoden 1979 aikana kahden konferenssin järjestämiseen:

— Nordic Association for American Studies (NAAS) järjesti Hanasaaressa 14.–17.6.1979 konferenssin, jonka aiheena oli **Confrontation and Adjustment in American Culture**. Siirtolaisuusinstituutti oli mukana laatimassa konferenssin ohjelmaa ja järjesti omissa sarjoissaan ilmestyneiden julkaisujen näyttelyn konferenssipäivien ajaksi. Konferenssissa oli Suomesta, Tanskasta, Norjasta ja Ruotsista yhteensä n. 100 osanottajaa.

Konferenssin yhteydessä keskusteltiin Yhdysvaltojen historiaan kohdistuneen tutkimustoiminnan dokumentoinnista. Amerikkalaisten tavoitteena on laatia selvitys *A Guide to the Study of United States History outside the U.S., 1945–1980*. Suomalaisen työryhmän johtajaksi valittiin Olavi Koivukangas.

— **FINN FORUM' 79 An international conference on the history of Finnish immigration to North-America**-konferenssi pidettiin Torontossa 1.–3.11.1979. Konferenssin pääjärjestäjänä toimi Torontossa The Multicultural History Society of Ontario Järjestelyistä ja koordinoinnista Suomen puolella vastasi Siirtolaisuusinstituutti. Instituutin edustajina konferenssiin osallistuivat Olavi Koivukangas ja Maija-Liisa Kalhama, joka toimi matkanjohtajana. Konferenssin

tarkoituksena oli koota yhteen siirtolais-
tutkijat ja muut siirtolaiskysymyksistä kiin-
nostuneet, tarjota heille tilaisuus vaihtaa
mielipiteitä ja kokemuksia sekä tuoda
esiin uusimpia tutkimustuloksia. Samalla
pyrittiin aktivoimaan etenkin kanadansuo-
malaisen siirtolaishistorian tutkimusta.

tusministeriö, Turun yliopistosäätiö, Svenska
Finlands folktingsfullmäktige ja Finnair.

Konferenssiaineiston pohjalta toimitetaan
USA:ssa 2-osainen englanninkielinen jul-
kaisu.

FINN FORUM -79:n suomalaiset osanottajat
lopettajaisällisillä.

Konferenssiin osallistui yli 300 henkilöä,
joista 32 Suomesta. Esitelmöitsijöitä oli
Suomesta 15, Kanadasta 14 ja Yhdysval-
loista 8.

Konferenssiin liittyen pidettiin Thunder
Bayssä ja Sudburyssä ns. minikonferenssit,
joihin useimmat suomalaisetkin osallistuivat
alustajina. Kummassakin minikonferenssissa
oli läsnä noin 100 henkilöä.

Lisäksi FINN FORUM-konferenssin yhtey-
dessä pidettiin pienimuotoinen lähdemate-
riaalisymposium. Keskustelujen tuloksena
perustettiin toimikunta, jonka tavoitteena
on kartoittaa kussakin maassa löytyvä
arkisto- ja lähdemateriaali. FINN FORUM-
konferenssin suomalaisten esitelmöitsijöiden
matkan rahoittajina toimivat Suomen Aka-
temian humanistinen toimikunta, Suomi-
Seura r.y., Suomen Kulttuurirahasto, Ope-

Siirtolaisuusinstituutti on vuoden 1979
aikana valmistellut kahta seminaaria:

— Rovaniemellä 9–10.6.1980 pidettävää
kveeniseminaaria on valmisteltu yhteistyössä
Lapin kesäyliopiston kanssa. Kveeniseminaar-
in tarkoituksena on tieteenaloittain kar-
toittaa mitä on tutkittu, mitä tutkimustoi-
mintaa on parhaillaan käynnissä ja mitkä
ovat kiireellisimmät tutkimus-, keräys-, mu-
seointi- ym. tarpeet. Seminaarin alustajik-
si kutsutaan asiantuntijoita Suomesta, Ruot-
sista ja Norjasta. Valmisteleva toimikunta
sai toimikauden aikana valmiiksi seminaar-
in ohjelman ja otti yhteyden alustajiksi
suunniteltuihin henkilöihin.

— **Muuttoliikesymposium 1980** järjestetään
Turussa 20.–21.11.1980. Valmisteleva toi-
mikunta sai vuoden 1979 aikana valmiiksi
alustavan ohjelman sekä ehdotuksen alus-

tajiksi ja työryhmien vetäjiksi. Symposium on vuonna 1975 pidetyn muuttoliikesymposiumin seurantalaisuus ja sen aiheena on maassamuuton kehitys vuoden 1975 jälkeen ja ennenkaikkea siinä ilmenneet uudet piirteet.

Osallistuminen -muualla järjestettyihin tilaisuuksiin

– Suomen Nuorisoseurojen Keskusliitto järjesti Kokkolassa 24.7.1979 Pohjoismaisen Nuorisoseminaarin, jossa olivat edustettuina Pohjoismaiden Nuorisoseurojen keskusliitot. Osanottajia oli kaikista pohjoismaista, yhteensä n. 100. Seminaariin osallistui alustajana instituutista Ismo Söderling.

– Pohjoismaiden Ministerineuvosto ja Pohjoismainen Työmarkkinatoimikunta (NAUT) järjestivät Osllossa 15.–17.10.1979 V Pohjoismaisen siirtolaistutkijoiden seminaarin. Seminaariin osallistui 9 henkilöä Suomesta, 14 Tanskasta, 19 Norjasta ja 21 Ruotsista. Siirtolaisuusinstituutin edustaja Arja Munter oli yksi seminaarin alustajista.

– Ruotsinsuomalaisten Arkisto järjesti Tukholmassa 21.5.1979 arkistoseminaarin, johon osallistui arkistokysymysten asiantuntijoita sekä Suomesta että Ruotsista ja ruotsinsuomalaisten yhdistysten ja järjestöjen sekä yksityisten siirtolaisten edustajia. Seminaarin tavoitteena oli pohtia Ruotsinsuomalaisten Arkiston käynnistämiseen liittyviä ongelmia sekä jakaa tietoa vasta perustetusta arkistosta ja sen merkityksestä kenttäväelle. Seminaariin osallistui alustajana Olavi Koivukangas.

DOKUMENTOINTI, ARKISTOINTI JA KIRJASTO

Arkistointi

Siirtolaisuusinstituutin arkisto kasvoi toimikauden aikana 31 lahjoituksella. Näistä

huomattavin oli 20 laatikkoa käsittävä amerikkansuomalaisen Suomi-Haalin arkisto Washingtonista, jonka instituutti sai Suomen ulkoasiainministeriön välityksellä. Yhteensä instituutin arkistossa on tällä hetkellä 113 järjestettyä ja 7 vielä järjestämätöntä lahjoitusta. Kaikkiaan järjestetty aineisto käsittää 67 kansiota, 5 taulua ja 165 kirjastoon siirrettyä julkaisua. Tämän lisäksi lehtileikekokoelmassa on 36 kansiota siirtolaisuutta ja muuttoliikettä käsitteleviä lehtileikkeitä.

Instituutti sai kuluneen toimikauden aikana opetusministeriöltä määrärahan käytettäväksi siirtolaisuutta koskevan arkistotoiminnan tukemiseen Ruotsissa. Ruotsinsuomalaisten Arkisto on osittain tämän määrärahan turvin jatkanut arkiston käynnistämiseen liittyvien kysymysten selvittelyä.

Haastattelujen tekemistä ja materiaalinkeruuta Floridansuomalaisten keskuudessa jatkettiin toimikauden aikana.

Kirjasto

Siirtolaisuusinstituutin kirjastossa on pääasiassa siirtolaisuuteen ja muuttoliikkeeseen liittyvää aineistoa julkaisuina, painotuotteina, monisteina ym. yhteensä 1059 kpl, joista 300 on tullut vuoden 1979 aikana. Aineisto on saatu pääosin lahjoituksina ja vaihtona kotimaasta ja ulkomailta. Huomattavan lisän instituutin kirjastoon on tuonut toimikauden aikana suoritettu eri korkeakouluissa valmistuneitten pro gradu-ym. opinnäytetöiden kopiointi ja sidonta. 27 julkaisua on ostettu instituutin omilla varoilla. Kirjastoon saapui toimikauden aikana 39 eri puolilta maailmaa ilmestyvää suomalaista siirtolaislehteä sekä kotija ulkomaisia aikakauslehtiä yhteensä 54.

Opiskelijat ja tutkijat käyttivät kirjastoa lukusalina päivittäin. Lainauksia tehtiin 187, joista osa kaukolainoja.

NÄYTTELYTOIMINTA

Siirtolaisuusinstituutti on kuluneen toimikauden aikana valmistellut näyttelyä Siirtolaisuus Suomesta Ruotsiin kautta aikojen – Migrationen från Finland till Sverige genom tiderna.

Näyttelyn tarkoituksena on lisätä tietämystä suomalaisesta siirtolaisuudesta Ruotsiin ja erityisesti ruotsalaisten ymmärtämystä suomalaisia siirtolaisia kohtaan. Näyttelyssä pyritään kuvaamaan siirtolaisuuden merkitystä lähtömaalle, tulomaalle ja siirtolaiselle itselleen. Näyttely pohjautuu asiantuntijoitteiden tekemiin alustaviin käsikirjoituksiin, jotka valmistuivat alkukesästä 1979.

Näyttelyn avajaiset pidetään Suomen päivänä 18.5.1980 Göteborgissa.

JULKAISUTOIMINTA

Siirtolaisuusinstituutti julkaisee muuttoliikkeitä käsitteleviä tutkimuksia kolmessa sarjassa: A-sarja suomeksi, B-sarja ruotsiksi, C-sarja englanniksi. Luonteeltaan julkaisut ovat yliopistollisia väitöskirjoja (C1, C2, C4, C5 ja B2), väitöksen jälkeisiä tutkimuksia (A1, B1) ja muuttoliikettä käsitellessen seminaarien ja kongressien raportteja (A3, A4, A5, A7, C3). Yksi julkaisuista (A6) on tutkimuksen perusteita parantava tutkimus. Tämän lisäksi instituutin julkaisu-toimintaan sisältyvät sarjoihin kuulumattomat erillisteokset, joita aikaisempien toimintavuosien aikana on ilmestynyt kaksi.

Kertomusvuonna ilmestyi kaksi julkaisua: **Siirtolaisuustutkimuksia A 7:** Arja Munter (toim.), Ruotsiin muuton ongelmat. Ruotsin siirtolaisuuden seminaari 4.–5.5.1978, Turku. Esitelmät ja keskustelut. Vaasa 1979, s. 247. – Julkaisun kääntäminen ruotsinkielelle on aloitettu toimikauden aikana.

Migration Studies C 5: Keijo Virtanen, Settlement or Return: Finnish Emigrants (1860-1930) in the International Overseas

Return Migration Movement, Forssa 1979, s. 275. Lisäpainos Suomen Historiallisen Seuran julkaisemasta Turun yliopistossa esitetystä väitöskirjasta.

Siirtolaisuusinstituutti julkaisee myös neljä kertaa vuodessa ilmestyvää SIIRTOLAI-SUUS–MIGRATION aikakauslehteä. Lehti sisälsi kuluneen vuoden aikana 162 sivua, siinä julkaistiin yhteensä 10 erilaisiin siirtolaisuuskysymyksiin paneutuvaa artikkelia sekä runsaasti tiedotusta instituutin omissa puitteissa ja muualla tapahtuneista siirtolaisuutta käsittelevistä tilaisuuksista.

SIIRTOLAISSUUSINSTITUUTIN HALLINTO JA ORGANISAATIO

Siirtolaisuusinstituuttia ylläpitävään säätiöön kuuluvat valtiovallan edustajina ulkoasiain-, opetus- ja työvoimaministeriö, useimmat maamme korkeakoulut, Suomi-Seura r.y., Väestöliitto ja suuri joukko muita siirtolaisuudesta kiinnostuneita yhteisöjä. Säätiötä tukevia järjestöjä ja yhteisöjä on 28, joilla kaikilla on edustaja säätiön valtuuskunnassa.

Säätiön hallintoeliminä ovat valtuuskunta ja hallitus.

Valtuuskunnan puheenjohtajana vuonna 1979 toimi prof. Jorma Pohjanpalo ja varapuheenjohtajana kouluneuvos Jussi Saukkonen. Valtuuskunta kokoontui toimikauden aikana kaksi kertaa. Siirtolaisuusinstituutin hallituksen puheenjohtajana kuluneena toimikautena on toiminut prof. Vilho Niitemaa ja varapuheenjohtajana ap.os.pääll. Pirkko Mela opetusministeriöstä. Hallitus kokoontui toimikauden aikana viisi kertaa.

Siirtolaisuusinstituutin vakinainen henkilökunta:

Johtaja Olavi Koivukangas, Ph.D.
toim.siht. Maija-Liisa Kalhama, HuK
toim.apul. Seija Albrecht, yo.merk.
kirjanpitäjä Ritva Vehniäinen, ekohomi
projektitutkija Arja Munter, VTM

Asiantuntija- ja valmistelevina eliminä ovat instituutissa kuluneena toimikautena toimineet seuraavat jaostot ja toimikunnat:

Ruotsin siirtolaisuuden jaosto

Maassamuuttojaosto

Kveeniseminaarin järjestelytoimikunta

Muuttoliikesymposium 1980 – valmisteleva toimikunta

Siirtolaisuus Suomesta Ruotsiin kautta aikojen – näyttelyn suunnittelutoimikunta:

Siirtolaisuus-Migration aikakauslehden julkaisutoimikunta

sekä virastotyöntekijät

Heli Kääriä, VTK (1.1.-31.1.1979)

Marita Petterson, VTK (16.7.-30.11.79)

Simo Toivonen, VTM

muuta työvoimaa (tutkimusapulaisia, valokuvaajaa, kielenkääntäjiä yms.) on käytetty varojen sallimissa puitteissa.

Siirtolaisuusinstituutin edustus toimikunnissa ja muissa valmistelevissa elimissä:

- Siirtolaisasiain neuvottelukunnassa instituuttia on edustanut Olavi Koivukangas (varajäsen Aimo Pulkkinen)
- Ruotsinsuomalaisten Arkiston johtokunnassa varsinaisena jäsenenä Olavi Koivukangas (varajäsen Maija-Liisa Kalhama),
- Yhdysvaltojen historian dokumentointitoimikunta, suomalaisen työryhmän puheenjohtaja Olavi Koivukangas,
- amerikansuomalaisen siirtolaisuuden arkisto- ja lähdemateriaalitoimikunnassa Olavi Koivukangas.

SUMMARY

The activities of the Institute for Migration Studies in 1979 were marked by the attempt to put the research findings which have been achieved to use, and to map out new areas of work, in conjunction with the universities and research institutes. It was aimed, by means of follow-up work and co-ordination with other research, to set up research projects which will fill the gaps which have become evident in research and in information which is needed.

The Institute's activities are international in character in every sphere.

The Institute for Migration Studies took part in the organization of two conferences during the past year. On 14-17 June 1979, the Nordic Association for American Studies (NAAS) held a conference at Hanasaari on *Confrontation and Adjustment in American Culture*, including a section on migration which the Institute helped to plan. The conference was attended altogether by around 100 participants, from Denmark, Finland, Norway, and Sweden.

FINN FORUM '79 An international conference on the history of Finnish immigration to North America was held in Toronto on 1-3 November 1979. The main organizer of the conference was The Multicultural History Society of Ontario, and the Institute for Migration Studies was responsible for arrangements and co-ordination within Finland. Over 300 participants took part in the conference, including 32 from Finland. Papers were delivered by 15 Finnish participants, 14 from Canada, and 8 from the United States.

The Institute for Migration Studies Archives received 31 donations during the year, of which the most significant was the Suomi-Haali Archive, from Washington, which was presented to the Institute through the intermediation of the Finnish Ministry for Foreign Affairs.

The Institute for Migration Studies Library now contains a total of 1059 varied publications, printed matter, duplicated material, etc., mainly dealing with the migration movements. The majority of the material has been acquired by

donations, and by exchanges both within Finland and abroad.

During 1979 the Institute for Migration Studies made the preparations for an exhibition, 'Migration from Finland to Sweden through the Ages', which is to be opened in Gothenburg, Sweden, on 17 May 1980.

The *Publications* of the Institute for Migration Studies comprise three series: Series A, in Finnish, Series B, in Swedish, and Series C, in English.

Two new publications were released during the past year:

Siirtolaistutkimuksia A 7: Arja Munter (toim.), Ruotsiin muuton ongelmat. Ruotsin siirtolaisuuden seminaari 4-5.5.1978, Turku. Esitelmät ja keskustelut. (Arja Munter (ed.), Problems of Moving to Sweden. Seminar on the Swedish Migration, 4-5 May 1978, Turku. Papers and Discussion.) Vaasa 1979, 247 pp.

Migration Studies C 5: Keijo Virtanen, Settlement or Return: Finnish Emigrants (1860-1930) in the International Overseas Return Migration Movement. Forssa 1979, 275 pp.

In addition, the Institute publishes four times a year the periodical SIIRTOLAISUUS - MIGRATION, in which there appeared in 1979 ten articles on migration and a large amount of varied information and notices.

The Migration Institute is maintained by the Ministry of Education, the Ministry of Foreign Affairs, and the Ministry of Labor on behalf of the government. In addition, membership includes representatives of all the institutions of higher education, Suomi Society, the Population League and a large number of other associations and organizations interested in matters pertaining to emigration. Together, the foundation has representatives from 28 different organizations, two of them based in Sweden.

The Chairman of the Council for 1979 was Professor Jorma Pohjanpalo, and the Vice-Chairman Jussi Saukkonen. The Chairman of the Executive Committee was Professor Vilho Niitemaa, and the Vice-Chairman Ms Pirkko Mela.

Hugo L. Mäkinen

UNO CYGNAEUS IN OLD SITKA, ALASKA

The young Finnish pastor Uno Cygnaeus left Finland for Sitka in Russian America on September 12, 1839. The passengers on the 'Nikolaj' were mostly Russians but there was a group of Finns, too. Besides the director of the Russian American Company Arvid Adolf Etholén, who also acted as Governor-General of contemporary Alaska, and his wife Margareta, née Sundvall, the passengers consisted of Etholén's nearest man lieutenant Johan Bartram, a young physician/naturalist Reinhold Ferdinand Sahlberg and some others.

In South America the vessel touched at Rio de Janeiro in Brazil and Valparaiso in Chile. A brig was bought at the latter port and named (in Russian) 'Grand Duke Constantiné. The ships arrived in Sitka May 12, 1840. The voyage had thus taken eight months.

Sitka or Novo-Archangelsk was hereafter Cygnaeus's place of residence and office for a period of five years. During this time, however, he went on official business to the southeastern islands of Alaska and still further away to Kodiak, the Aleutians and the seal islands in the Bering Sea. He even visited the Kuriles near Japan. These destinations were thousands of kilometres

Hugo L. Mäkinen, was born in Rockland, Maine on July 9, 1908. He attended public school in Worcester, Mass. before the family decided to move to Finland in 1921.

Mäkinen has been an active writer and translator for half a century. Co-operatives and the Labour Movement are his special points of interest.

Mr. Mäkinen's interest in American Finns derives quite naturally from his early childhood when he lived in Worcester among emigrants from 10–15 European countries. Alaska, however, was soon to attract his attention. A long time member of the Board of Directors of the Suomi-Seura (Suomi Society), he became aware of the fact that very little was known or written about Finnish people in Alaska. This observation prompted him to start gathering material concerning his countrymen in both Alaska and the Yukon (Klondyke) and to make a manymonth trip to these areas in 1959–60.

away from Sitka and the journeys took weeks and months. The restless north Pacific often threw the vessels and their human cargoes in mortal danger.

On the very next day after arriving in Sitka young Cygnaeus hurried to meet his congregation. 'I went to the workers' barracks and some twenty or thirty Swedes and Finns gathered around me and rejoiced at my coming; this was a very pleasant

occasion.' In addition to the newcomers from Finland, the Lutheran congregation then formed in Sitka was made up of Finns and Swedes from St. Petersburg and its vicinity, of Germans from the Baltic countries and, probably, of some Estonians, too.

The biographer of Cygnaeus, Lönnbeck, mentions that 'these European labourers formed the main part of the small congregation. The total membership reached approximately 150 persons.'

According to some Russian counts there were 86 Lutherans in Novo-Archangelsk in 1839, i.e. prior to Cygnaeus's arrival; but in 1844, in the fourth year of his term of office, there were as many as 203. Simultaneously, the number of Greek Catholics was 1 618. No other religious communities are mentioned in the Russian annals.

Very great ignorance seems to have prevailed among the Finnish labourers in Sitka,' notes Lönnbeck on the basis of the Sitka pastor's letters to Finland. When Cygnaeus arranged for Holy Communion in Finnish a short time after his arrival, 'some of the participants didn't know how to read at all and they didn't have the slightest notion of what religion meant,' said Cygnaeus himself. 'I took them in for a few evenings and endeavoured to plant in them some idea of the sacred rites they were to take part in, but I noticed to my disappointment that there was little to be achieved in this respect.'

Cygnaeus was thirty at the time. He has referred to a stipulation in the contract he signed before leaving for Sitka: '... that no services in German shall be conducted in Sitka and that, at the most, there shall only be a few confirmational sermons during the year.' In Sitka, however, the clause was soon changed and the young shepherd of the flock had to conduct every fifth divine service in German. All

the others were in Finnish or Swedish, both languages Cygnaeus knew well. As he had no German theological literature with him, these services caused him 'unbelievable worry and much concern.'

The Lutheran services were first held in a room belonging to the Manager's official residence. This soon proved to be a poor arrangement and both Cygnaeus and Etholén made up their minds that the little town must have a Lutheran church of its own.

The corner stone was laid on November 22, 1841. The building was constructed by the Finnish carpenters who arrived on the 'Nikolaj' or who already lived in Sitka. 'These axemen were unexcelled as timberworkers and most of Sitka's finest log buildings were hewn out of native spruce by them,' says a member of the Sitka Historical Society in a discourse held in the 1950's.

The same account states that this church was first Protestant church established in Alaska and possibly the first on the entire Pacific coast. It was preceded only by the Russian Greek Orthodox Church. In fact one can go further: Where on the western coast of the Americas or in the whole Pacific Ocean area with the possible exception of the Dutch East Indies could there have been a Protestant church in those days, the 1840's?

In a drawing made by Cygnaeus himself and enclosed in one of his Sitka-letters, the wooden building comprised a church hall and parsonage. The building was rectangular and the main entrance was situated at the lane end. To the left of the entrance there was a storeroom and on the right a small library. A door opened into the center of the building, the church proper. The raised altar was at the far end of the church while the pulpit was on the right. A corridor divided the seven or eight benches into two sections, the right and the left.

In the rear there was an organ loft. The plan also indicated that space had been reserved for a parsonage, bedroom, kitchen and small rear entrance. Cygnaeus's bedroom contained his two bookshelves and the front room a sofa, rockingchair, music stand and mirror table. A small garden was to be planted alongside the building.

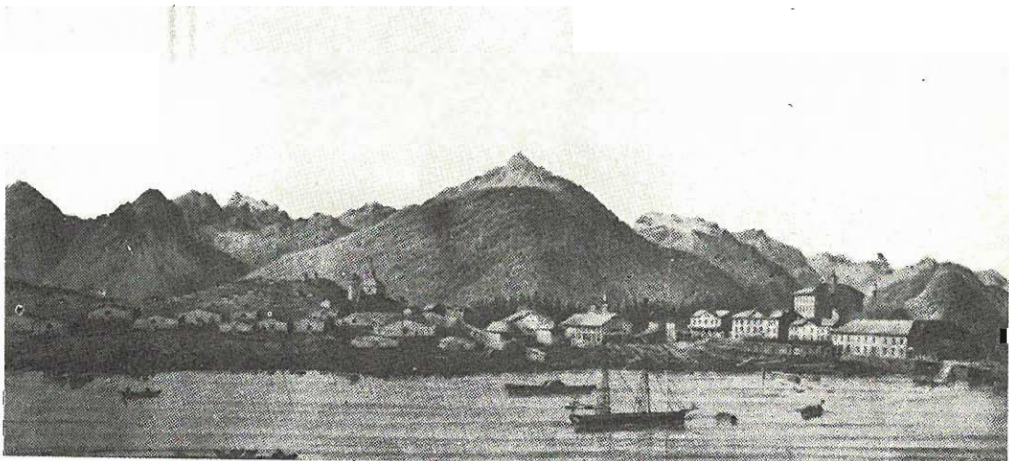
In August 1890, two years after the dilapidated building was ordered to be pulled down, the 'Alaska Weekly' published an article describing the old Lutheran church.

'Although the outside of the church was humble in appearance, the interior was richly decorated. It contained an altar, decked with a drapery of valuable lace and was further adorned by an oil painting of the Transfiguration which is now found over the Royal Doors of the Russo-Greek Church. The space in front of the altar separated from the auditorium by a velvet-topped balustrade edged with fringed gold and silver, was richly carpeted. From the ceiling were pending two gilt chandeliers of fine workmanship, and as is generally found in Lutheran Churches, it contained

the fine organ which is now on exhibit in the Sheldon Jackson Museum and was originally acquired by the Alaska Natural History Society.'

The 'Alaska Weekly' article continues: 'The main body of the church was finished with a small chancel and comfortable seats for the congregation. The church further possessed some very valuable plate for communion and baptismal services. All of this valuable estate was partly derived from an annual tax of one percent of the salary of each member of the congregation. Upon the transfer of the territory to the United States, Prince Maksoutoff shipped all the valuable moveable belongings of the church to the consistory of the Evangelical Lutheran Church of Finland.'

Did this really happen I do not know. If this was the case, the valuables should be located, catalogued and kept in a safe place. Americans, on their own side, are also interested in finding articles once a part of the church possessions. As regards their present holdings, these are mentioned later in this text.

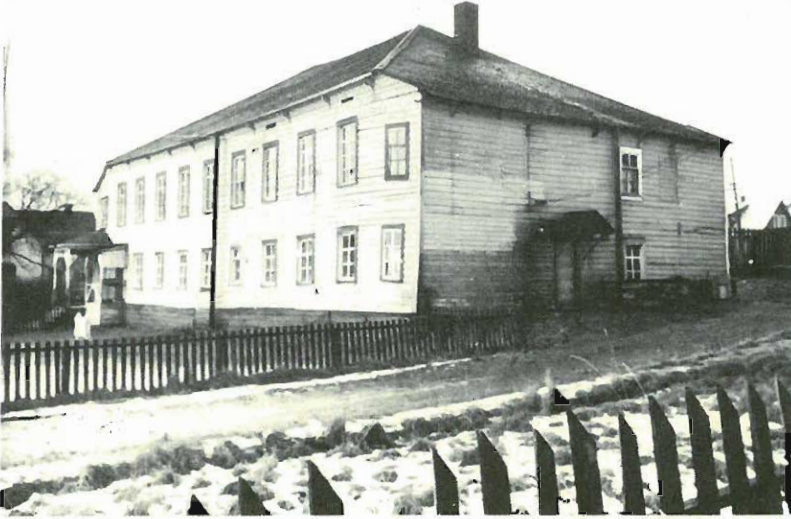

Sitka in 1869, during time of military occupation. The large building Arvid Adolf Etholén, in which Uno Cygnaeus held the first Lutheran service in Alaska. (Photo Shop Studio, in Alaska Day. Sitka, Alaska Oct. 18, 1959)

It seems the Cygnaeus church had no belfry or church bell(s). The director of the Hudson's Bay Company Sir George Simpson who visited Sitka twice during Etholén's term of office manifested once that he was only happy the chapel had no bells.

repair their equipment or just have a good time. Several foreign vessels were apt to be in the harbour at the same time.

As their officers and men were seldom Russian Orthodox or even Roman Catholic,

An orphan home at Sitka built by Finnish carpenters in the second half of the 19th century.

He had arrived in the little port from Honolulu on April 18, 1842, only to find himself in the midst of the Russian Easter festival.

'During the whole week,' he wrote, 'there was an incessant ringing of all the bells in the Orthodox church. From morning to night, from night to morning, there was nothing but one perpetual peal of discord.

The evil, however, might have been worse, for luckily the Lutheran chapel made no noise, the bell being an appendage exclusively of the National Church; and I was sincerely thankful that toleration had stopped at the critical point.'

In Etholén's days, Sitka was a rather well-known port of call in the mid- and north Pacific. San Francisco, Seattle, Vancouver, etc. were as yet insignificant or non-existent. The European and American vessels on their way to China, East Asia or the whaling and sealing waters of the North used to stop at Sitka to supplement their stores,

they attended services at 'pastor Sidinius's little church. The church is mentioned in the memoirs of several seafarers.

Cygnaeus was not satisfied in functioning as a clergyman only. He preferred to act as a private teacher, too. He also participated in founding what might be termed Alaska's first elementary school. With this detail in mind, it is probable that his stay in Novo-Archangelsk benefitted his pedagogic thinking when he later in life became the man Finns adore as the 'Father of the Finnish Public School'.

Governor-General Etholén and his family, pastor Cygnaeus, lieutenant Bartram — now a married man, too — and several other Finns left for their home country on the other side of the world after their 5-year contract terminated in the summer of 1845. That was 135 years ago now.

Their journey commenced this time across

the northern reaches of the Pacific to Okhotsk on the Sea of Okhotsk and continued then by foot, horse, dogteam or river boats across the vast lands of Siberia and Russia proper to the capitol St. Petersburg. Thus they had come to make a journey around the whole globe. It was Dr. R. F. Sahlberg who then wrote a book about this – in those days – spectactlar feat.

Cygnaeus was succeeded by pastor Gabriel Plathan and he, in turn in 1852 by pastor Georg Winter, both of them Finns. According to one source, it was only after thirteen years that Winter returned to his native country.

In 1853, i. e. during Winter's time, the Lutheran congregation had 120–150 members. Winter's salary was 2 000 roubles a year. When he left Sitka, it seems nobody arrived to take his place as the Lutheran priest. In fact, almost three quarters of an century were to pass before Lutheran

churchmen settled down again in Sitka. They, however, were not Finns. In the meantime, some Finnish speaking pastors or preachers did visit Alaska and contact the new generation of Finnish emigrants who had now arrived through the United States. Their story is quite a different one and calls for a special article.

On October 18, 1867, the ownership of Alaska was transferred from Russia to the United States. Five days earlier the newly-arrived Americans attended the first church service ever held in English in Alaska. They gathered in the little Lutheran church built by Cygnaeus, Etholen and their fellow countrymen a quarter of a century earlier. The sermon on this historical occasion was preached by an American army chaplain named Rayner. According to a comtemporary document, the listeners were 'Finns, Russians and other Sitkas inhabitants and men of the 9th infantry regiment, F-company, and the 2nd artillery regiment, N-Battery.' The soldiers had been sent from

The organ, altar dais, crystal chandelier, and other objects from Uno Cygnaeus' church are now preserved in this museum in Sitka.

San Francisco.

Services were held in Cygnaeus's church quite regularly until 1877 when the U. S. army units left Sitka. One of the celebrities who visited Sitka in those days with his family was the ex-Secretary of State Wm. H. Seward, the man who negotiated the purchase of Alaska. One of the many names Alaska had already acquired was 'Seward's Folly.' Seward, it will be remembered, was the Secretary of State during both Abraham Lincoln's and his successor's Andrew Johnson's presidency.

Once the army left Sitka, unruliness and disorder became rampant among the Whites, Indians and Creoles. Thousands of these lived on Baranoff Island (=Sitka) and in the nearby archipelago. During the period the church was well nigh vandalized and many valuable items were stolen or broken. Finally, the building lost its previous status and was even used as a meat shop and a joiner's working place. In 1888 the Grand jury of the district Court considered the building unfit for human use and ordered it to be demolished. This took place two years later. In that very same year, the original builder of the church, pastor Uno Cygnaeus, died in his own country, Finland. Only three old members of the Sitka church were available for consultation. Two had belonged to the American Navy, the third was an Otto Nelson who might have been a Finn with a typical Scandinavian name. Nothing more is known about him. These men carried out the court order, pulled down the ramshackle structure and put up a fence around the lot.

What is left of the once-famous chapel? Is there anything? Yes, the Sheldon Jackson Museum in Sitka treasures the raised altar and its balustrade. The organ, manufactured in Tartto, Esthonia, is on this dais. A high organists chair stands in front of the organ keyboard. A white wooden pillar, possibly

a part of the preachers pulpit, has also found a resort in this museum. There is also a Finnish hymnbook and a crystal chandelier. Quite unique are the hand-wrought nails made by Finnish blacksmiths. A Fairbanks Finn, Pauli Sorvo, has once mentioned that the christening font used in the church has been located but I have not been able to verify this detail.

In 1939 a Sitka or rather Kasaan Finn named Otto Lindeman raised an interesting question: Would it be possible to revive the old Lutheran congregation? His initiative received a warm welcome and a meeting was arranged August 25, 1940 to further the project. However, the ownership of the original piece of land had to be settled first.

As good luck would have it, the last manager of the Russian American Company, Prince Maksoutoff, the Russian agent Alexis Petschouroff and the American agent Lowell H. Rousseau had on October 14, 1867, signed a document giving the eternal ownership and right of usage of the piece of land to the Sitka Lutheran church. To my knowledge, the original document has never been found but the decisive information concerning its contents were in Otto Lindeman's possession. This fact came as a great surprise to the Sitkans. Lindeman's article in 'Suomen Silta' (Finland Bridge), September 1939, presents more details concerning this interesting sequel of events.

A new Lutheran church, this time of concrete, was then built in Sitka on the historical spot opposite the Russian Orthodox St. Michael's Cathedral. The new corner stone was laid on November 23, 1941—100 years almost to a day after the first church had been started. The new house of worship was inaugurated March 1, 1942. The United States had entered World War II only three months earlier.

The new pastor was an American named

Hugh Dowler. He was succeeded in May 1944 by pastor Ernst N. Nygaard who was of Norwegian heritage. Later the Canadian Frederick Kneble, the American Richard Gaenslen and others have been shepherds of this congregation.

There is every reason to believe that there has been an unbroken line of Finns or their descendants in Sitka in the years following the transfer of territory in 1867. A certain Henry Korhonen is always mentioned in this connection. A storekeeper Mrs. John Peterson came to Alaska in 1893 and settled soon in Sitka. Surely she must have had some initial Finnish contacts. There is an Oja Street in Sitka, and a Finnish forest engineer Into Liimatta belonged to the church council in the 1950's. These are some examples of continuous Finnish influence.

To summarize, Finns and Sitka have had much in common for at least 140 years; indeed, it must be remembered that Etholen, then a midshipman, and Finnish sailors visited the little town already in the 1820's. Finns participated in the building of the town, they were labourers, artisans, fishermen, clerks and the like.

The valuable religious, cultural and social work done by Cygnaeus and others warrants a lasting monument in Sitka. The Delaware Finns got their beautiful memorial already in 1938. Why not have the local people, the State of Alaska, the Lutheran Church of America and the Evangelical-Lutheran Church of Finland join hands, provide the necessary funds and erect a monument to the memory of the courageous people who came from so far away to further ideals they considered both noble and precious.

Yhteenveto

Alaskan suomalaisten vaiheita jo parinkymmenen vuoden ajan tutkinut Hugo L. Mäkinen kertoo artikkelissaan pastori Uno Cygnaeuksen matkasta kaukaiseen Sitkaan eli Novo-Arkangelskiin 140 vuotta sitten. Kahdeksan kuukautta kestänyt matka alkoi syyskuussa 1839, kävi Rio de Janeiron ja Valparaisoin kautta Tyynelle merelle ja päättyi Sitkaan toukokuussa 1840.

Seuraavan viiden vuoden aikana Cygnaeus otti osaa hallinnollisiin tehtäviin, toimi sielunpaimenena ja opettajana ja innoitti Venäjän-Amerikan komppanian johtajan Arvid Aadolf Etholenin avustamaan kirkon rakentamisessa tähän venäläisten, suomalaisten, ruotsalaisten, saksalaisten ja balttien asumaan satamapaikkaan.

Kirkon peruskivi laskettiin marraskuun 22. päivänä 1841 ja pyhäkön rakentajina toimivat lähinnä ne suomalaiset kirvesmiehet, jotka tulivat Nikolaj-laivalla Sitkaan samalla kertaa kuin Cygnaeus, amiraali Etholen ja tämän vaimo Margareta, o.s. Sundvall, luutnantti Johan Bartram ja lääkäri luonnontieteilijä Reinhold Ferdinand Sahlberg.

Tietämättömyys ja kurittomuus vallitsivat kuitenkin silloisessa Sitkassa eikä nuoren pappismiehen ollut helppo saattaa seurakuntalaisiaan edes rippikouluun tai pyhän ehtoollisen ottoon. Seurakuntalaisia oli hänen aikanaan 150-200. Tämä määrä pysytteli suunnilleen samana myös hänen seuraajiensa Gabriel Pfathanin (1845-52) ja Georg Winterin (1853-65) aikana.

Alaska siirtyi Venäjän omistuksesta Yhdysvaltain hallintaan lokakuussa 1867. Vanhan lipun laskussa ja uuden lipun nostossa oli katselijain joukossa myös suomalaisia. Alaskan ensimmäinen englanninkielinen jumalanpalvelus pidettiin muutamia päiviä ennen Alaskan luovutusta, ja pitopaikkana oli Cygnaeuksen perustama kirkko.

Amerikkalaisten joukkojen siirryttyä pois Sitkasta pääsi epäjärjestys taas valtaan, kirkko joutui hävityksen kohteeksi ja monet sen kalleuksista katosivat sen tien. Onneksi on sitkalaiseen Sheldon Jacksonin museoon saatu talletetuksi mm. Cygnaeuksen käyttämät urut, alttarikoroke, kristallikruunu, suomalainen virsikirja ym. Viimein kirkon kunto kävi niin huonoksi, että viranomaiset määräsivät rakennuksen hävitettäväksi. Tämä tapahtui 1890.

Sitkassa on ollut suomalaisia tai heidän perillisiä jatkuvasti 140 vuoden ajan. Kun uuden kirkon rakentaminen tuli ajankohtaiseksi toisen maailmansodan alussa, suomalainen oli jälleen aloitteen tekijänä. Otto Lindeman onnistui näet selvittämään, että luovutussopimuksen allekirjoittajat olivat v. 1867 päättäneet, että Sitkan Cygnaeuksen kirkon tontin tulee kuulua ikuisiksi ajoiksi Sitkan luterilaiselle seurakunnalle.

Kirjoittaja esittää, että Sitkassa jo lähes puolen toista vuosisadan ajan vaikuttaneiden suomalaisten muistolle olisi sitkalaisten, Alaskan osavaltion, Yhdysvaltain Luterilaisen kirkon ja Suomen kirkon toimista rakennettava Sitkaan pysyvä muistomerkki Delawaren suomalaisten v:n 1938 muistomerkin tapaan.

Mikko A. Salo

1980-LUVUN VÄESTÖNKEHITYKSEN NÄKYMÄT SUOMESSA

Mikko A. Salo, valtiotieteen lisensiaatti. Toimii valtion yhteiskuntatieteellisen toimikunnan tutkimusassistenttina Suomen Akatemiassa. Julkaisut tutkimuksia sosiaalipolitiikan ja väestötieteen alalta. Valmistelea väitöskirjaa, joka käsittelee yhteiskuntapolitiikan ja syntyvyyden välisiä suhteita.

Suomen viimeaikaisen väestönkehityksen ja 1980-luvulle tehtyjen ennusteiden mukaan näyttää siltä, että olemme siirtymässä rajujen muutosten ajasta hitaamman kehityksen kauteen. Useat sellaiset kehityskulut, jotka kuluneiden vuosikymmenien aikana hyvin suuresti ja nopeasti ovat muuttaneet suomalaisen yhteiskunnan rakennetta, väestön alueellista jakaantumista ja toimeentulon ehtoja, ovat saavuttaneet 1970-luvun kuluessa vaiheen, jossa olojen vakiintuminen kohtuudella on odotettavissa. Saattaa olla, että olemme saamassa eräänlaisen hengähdystauon uusiin olosuhteisiin sopeutumista varten edellyttäen, että maamme ei joudu ulkoapäin aiheutuviin ennustamattomiin taloudellisiin tai poliittisiin kriiseihin.

Perusteltaessa odotuksia väestöllisten ilmiöiden ja niihin liittyvien yhteiskunnallisten muutosten tasapainottumisesta 1980-luvun aikana voidaan huomio kiinnittää ainakin seuraaviin näkökohtiin:

VÄESTÖNKASVUN HIDASTUMINEN

Syntyvyyden ja kuolevuuden alenemisen sekä maasta ulospäin suuntautuneen muuttoliikkeen seurauksena on väestönkasvu ollut Suomessa 1970-luvulla varsin hidasta. Tilastokeskuksen laatimien väestöennusteiden mukaan kasvu tulee entisestään hidastumaan lähimmän kymmenen vuoden aikana.¹

Vaikka syntyneisyys kohoaisi jonkin verran 1970-luvun lopun alhaisesta tasosta ja vaikka maa ei menettäisi väestöä siirtolaisina ulkomaille vuodesta 1981 lähtien, tyrehtyisi väestönkasvu kokonaan vuoden 1996 tienoilla ("Laskelma 1").² Vuonna 2000 kuolleiden määrä olisi noin 3500 suurempi kuin syntyneiden määrä. Korkeimmillaan väkiluku olisi noin 4.95 miljoonaa henkeä.

Jotta väestönkasvu jatkuisi vielä ensi vuosituhannella, olisi syntyvyyden kohottava

sille tasolle, jolla se oli vielä vuosina 1967-68.³ Jos sensijaan syntyneisyys alenee ja maastamuuttotappiota syntyy edelleen 1980-luvun puolella, saattaa väkiluvun pienentyminen alkaa Suomessa jo vuoden 1990 kuluessa.⁴

TYÖIKÄISEN VÄESTÖN MÄÄRÄN KASVUN PYSÄHTYMINEN

Työikäisen väestön määrä kasvoi Suomessa nopeasti 1960- ja 1970-luvuilla. Sodan jälkeen syntyneet suuret ikäluokat tulivat työhönsä vuosina 1960-1965. Ikäryhmät 15-64-vuotiaat lisääntyivät vuosina 1960-1970 lähes 300 000:lla. Vastaava lisäys 1970-luvulla oli noin 200 000.

Työikäisen väestön osuus koko väestöstä tulee 1980-luvulla olemaan edelleen varsin suuri - noin 68 prosenttia.⁵ Työikäisten kokonaismäärä ei enää kuitenkaan kasva niin nopeasti kuin aikaisemmin, koska 1970-1974 syntyneet poikkeuksellisen pienet ikäluokat tulevat nuoriksi aikuisiksi 1980-luvun loppupuolella. Riippuu siirtolais-tappioiden suuruudesta, kuinka äkillisesti tämän väestön keskeisimmän komponentin, laajeneminen pysähtyy.

Tilastokeskuksen laatiman ennusteen ("laskelma 1")⁶ työikäisen väestön muuntuminen 1980-luvulla tulee tapahtumaan seuraavan asetelman mukaisesti:

TYÖIKÄISEN VÄESTÖN MÄÄRÄ (1000)

Ikä	1980	1985	1990
15-29	1 171	1 105	1 018
30-44	1 062	1 172	1 172
45-64	1 017	1 047	1 089
Yhteensä	3 250	3 324	3 323

... JA MÄÄRÄN MUUTOS

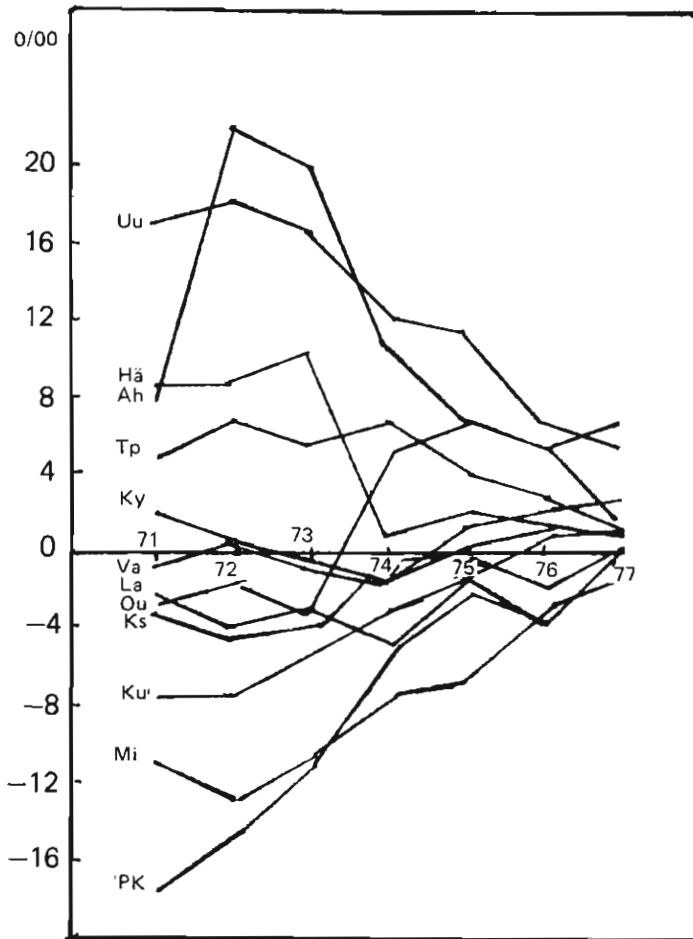
Ikä	1975-80	1980-85	1985-90
15-29	-95	-66	-87
30-44	+163	+110	+44
45-64	+1	+30	+42
Yhteensä	+69	+74	-1

Kuten asetelmasta voi havaita, uusia nuoria työntekijöitä tulee 1980-luvulla vuosittain yhä vähemmän työmarkkinoille. Työvoima tuleekin todennäköisesti vanhenemaan huomattavasti - etenkin jos muuttoa ulkomaille esiintyy runsaasti.⁷

VÄESTÖNKEHITYKSEN ALUEELLISTEN EROJEN PIENENTYMINEN

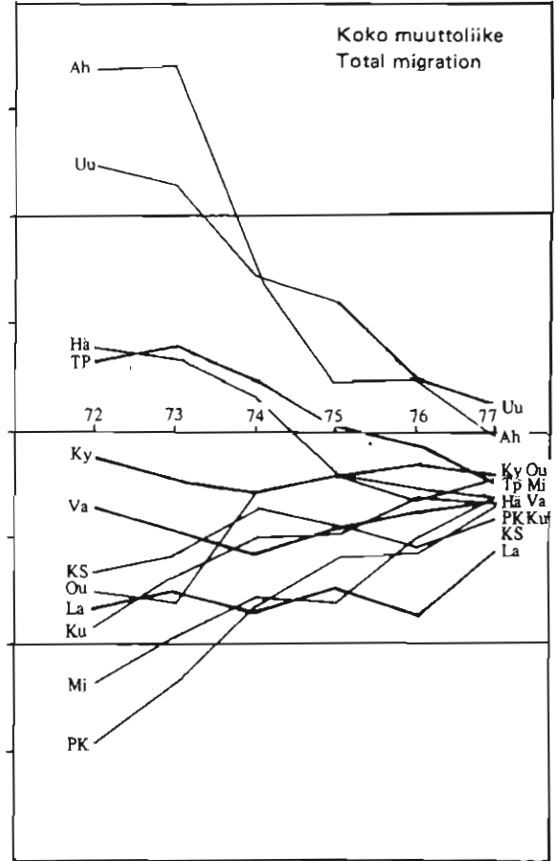
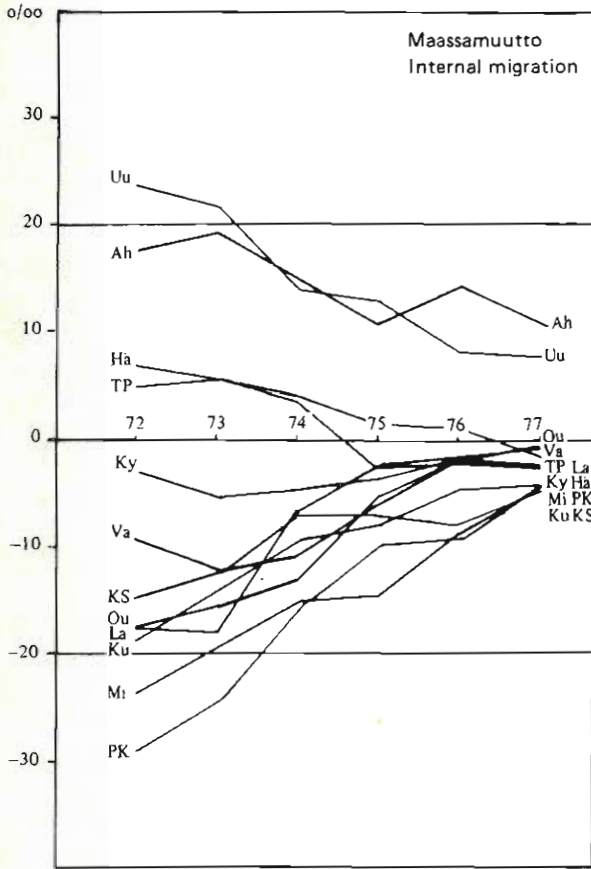
Vielä 1970-luvun alkupuolella väestönkehitys maan eri osissa oli hyvin erilaista. Eteläisissä lääneissä väestö lisääntyi ja itäisissä väheni. Tämä epätasapaino on kuitenkin viime vuosina merkittävästi vähentynyt (ks. kuvio 1), mikä ilmeisestikin on seurausta kahdesta muutosilmelmästä:

Kuvio 1. Väestönlisäys lääneittäin vuosina 1971–1977
 (promilleina keskiikäkiluvusta)
 Population increase by provinces in
 1971–1977
 (per 1 000 of mean population)

- Uu = Uudenmaan lääni
- Tp = Turun ja Porin lääni
- Ah = Ahvenanmaan lääni
- Hä = Hämeen lääni
- Ky = Kymen lääni
- Mi = Mikkelin lääni
- PK = Pohjois-Karjalan lääni
- Ku = Kuopion lääni
- Ks = Keski-Suomen lääni
- Va = Vaasan lääni
- Ou = Oulun lääni
- La = Lapin lääni

Kuvio 2. Läänien nettomuutto 1972–77, 15–44-
vuotiaat
(o/ooo keskiväkiluvusta)
(Tilastollisia tiedonantoja N:o 64, s. 47)
Net migration by province in 1972–
77, persons aged 15–44 year
(per 1 000 of mean population)
(Statistical surveys Nr 64, p. 47)

Pk = Pohjois-Karjalan lääni
Ku = Kuopion lääni
Ks = Keski-Suomen lääni
Va = Vaasan lääni
Ou = Oulun lääni
La = Lapin lääni

Uu = Uudenmaan lääni
TP = Turun ja Porin lääni
Ah = Ahvenanmaan lääni
Hä = Hämeen lääni
Ky = Kymen lääni
Mi = Mikkelin lääni

(i) Toisaalta on muuttoliikkeessä tapahtunut yhdenmukaistumista maan eri osien välillä niin, että jakautuminen muuttotappio- ja muuttovoitto-alueisiin ei enää ole niin ilmeinen kuin aikaisemmin (ks. kuvio 2). Myös eteläiset ja lounaiset alueet ovat alkaneet luovuttaa väestöä. Samoin kaupunkien muuttotase on kääntynyt tappiolliseksi. Vielä vuosina 1971 ja 1972 niiden vuotuinen muuttovoitto oli yli 20 000 henkeä, mutta vuonna 1977 kaupungeista pois muuttaneita oli yli 1 000 ja vuonna 1978 yli 2 500 henkeä enemmän kuin niihin maalta asumaan siirtyneitä.⁸

(ii) Samalla ovat myös alueelliset erot syntyvytydessä kaventuneet. Kaupunkimaisien alueiden ja maaseudun kuntien syntyvyys kokonaishedelmällisyysluvuna avulla tarkasteltuna on muuttunut vuodesta 1960 lähtien seuraavasti.⁹

Kokonaishedelmällisyysluku¹⁰

Vuosi	Kaupungit ja kauppalat	Maalaiskunnat
1960	2.36	3.00
1965	2.29	2.64
1970	1.69	1.88
1975	1.63	1.80
1976	1.66	1.83
1977	1.63	1.81

Vuonna 1977 syntyvyys oli korkeinta Vaasan ja Oulun lääneissä. Kokonaishedelmällisyysluku oli edellisessä noin 2.00 ja jälkimmäisessä 2.12. Alhaisinta syntyvyys oli Uudenmaan läänissä (1.50) ja Ahvenanmaalla (1.45).¹¹

Kaupunkimaisissa yhdyskunnissa asuvan väestön määrä kasvoi Suomessa 1950-luvulta lähtien nopeasti samalla, kun maaseudun väki absoluuttisesti väheni. Tilastokeskuksen ennusteiden mukaan tämä kehitys pysähtyy 1980-luvulla niin, että kaupunkiväestön määrä tulisi olemaan lähes 3 miljoonaa ja muissa kunnissa asuisi vajaa 2 miljoonaa ihmistä.¹²

TYÖLLISYYDEN KEHITYS JA MUUTTOLIIKE

Pekka Myrskylä¹³ on viitannut 1960- ja 1970-luvuilla ilmenneeseen yleiseen riippuvuuteen ikäluokkien koon ja muuttaltiuden välillä. Näyttää siltä, että mitä suurempi ikäluokka on ollut, sitä suurempi osa sen jäsenistä on siirtynyt alueelta toiselle. Esim. vuonna 1947 syntyneistä oli 23 vuoden iässä kotimaassa enää noin 84 prosenttia, kun vastaavasti vuonna 1951 syntyneistä kotimaassa asui tuossa iässä vielä 91 prosenttia. Vuonna 1947 syntyi 108 000 lasta ja vuonna 1951 95 000 lasta. Maaltamuuton osalta ilmiö on vielä selvempi. Myrskylän laskelmien mukaan Mikkelin ja Lapin lääneissä oli vuonna 1947 syntyneistä 25 vuoden iässä jäljellä enää 57 prosenttia – Pohjois-Karjalan läänissä 49 prosenttia.

Tästä näkökulmasta tarkastellen näyttää siltä, että suurten muuttoaaltojen esiintymisen todennäköisyys 1980-luvulla on vähäinen. Alhaisen syntyvytyden ja hedelmällisessä iässä olevien lukumäärän vähenemisen seurauksena peräkkäisten ikäluokkien pieneneminen saattaa myötävaikuttaa sellaisten olosuhteiden syntymiseen, joissa yhä useammalla on mahdollisuus saada toimeentulo kotimaassaan ja kotiseudullaan. Paljon riippuu kuitenkin siitä, minkälaiseksi työpaikkojen tarjonta maan eri osissa tulee muodostumaan.

Työvoimaministeriön suunnitteluosasto on esittänyt vaihtoehtoisia laskelmia siitä, minkälaiseksi työvoiman kysyntä maan eri osissa 1980-luvulla muodostuisi, kun erillaiset yhteiskuntapolitiittiset vaihtoehdot otetaan huomioon.¹⁴ Jos oletetaan, että

- (a) vuotuinen kokonaistuotannon kasvu jaksolla 1979–1985 olisi keskimäärin 3.2 prosenttia,
- (b) läänien osuudet eri toimialojen työvoiman kysynnässä pysyvät suunnilleen sellaisina kuin ne olivat 1970-luvun lopussa,

(c) siirtolaistappioita ei ole ja maassa-muuttoalttius pysyy vuoden 1977 suhteellisen alhaisella tasolla, niin suhteellinen työttömyystilanne koko maahan verrattuna paranisi lähinnä Hämeen ja Kuopion lääneissä, mutta heikkenisi Turun ja Porin sekä Pohjois-Karjalan, Keski-Suomen ja Vaasan lääneissä.

Jos tuotannon kasvu olisi nopeampaa (4.5 prosenttia vuosina 1981–1985 keskimäärin) ja muuttoliike suurempaa (siirtolaisuuden nettotappio keskimäärin 5 000 henkeä vuodessa jaksolla 1978–1985), paranisi työllisyystilanne koko maan tasoon verrattuna Uudenmaan ja Kymen lääneissä, mutta huonontuisi Oulun läänissä.

Kokonaisuutena tarkastellen näyttää työvoimaministeriön laskelmien mukaan siltä, että huolimatta mahdollisesta taloudellisen kasvun nopeutumisesta 1980-luvun alkupuoliskolla ei työvoiman tarjonta ja kysyntä ilman erityistoimenpiteitä saavuta sellaista tasapainotilaa, joka oli vallitseva 1960-luvulla ja 1970-luvun alussa. Mikäli työllisyys kehittyy kovin huonoon suuntaan, on mahdollista, että poismuuttoa kehitysalueilta tapahtuu odotettua enemmän. Tällöin suuri osa poismuutosta saattaa purkautua siirtolaisuuteen.

Valtioneuvosto tarkisti lääneittäistä väestösuunnitetta ja siihen liittyvää lääneittäistä työpaikka-arviota huhtikuussa 1979.¹⁵ Tavoitteellisena yhteiskuntapolitiikan lähtökohtana oli, ettei minkään läänin väkiluku laskisi lähivuosina vuoden 1978 tasolta. Muuttoliikkeen tasapainottumisen ja muuttoalttiimpien nuorten ikäluokkien piene-
nemisen takia valtioneuvosto katsoi aiheelliseksi korottaa kehitysalueiden väestösuunnitteita jonkin verran siltä tasolta,

joka oli asetettu suunnitteeksi edellisen tarkistuksen yhteydessä vuonna 1976.

Suunnitteiden mukaan väestönkasvu keskittyisi sellaisiin kuntiin, joissa olisi asukkaita noin 15 000 – 30 000. Pienten kuntien väkiluvun vähenemistä tapahtuisi edelleen, kuitenkin hidastuvasti vuosikymmenen loppua kohti. Myös ensimmäinen kehitysaluevyöhyke menettäisi väestöä, mutta väheneminen lakkaisi kokonaan suunnitejakson loppupuolella.

Valtioneuvoston työpaikka-arvio koostui kahdesta laskelmasta. Alempi niistä em. työvoimaministeriön laskelman mukaisesti edellyttää noin 3.2 prosentin vuotuista kokonaistuotannon kasvua vuosina 1978–1985. Ylempi taas on tehty siten, että kasvu olisi 4.5 prosenttia. Näin saatua vaihteluväliä on sovellettu työpaikka-arvion lääneittäisessä laadinnassa siten, että työttömyysasteissa olevia lääneittäisiä eroja on tavoitteellisesti supistettu. Pyrkimyksenä on, ettei minkään läänin työttömyysaste ylitä 50 prosentilla koko maan työttömyysastetta.

Alkutuotannon osalta nopeinta työvoiman väheneminen tulisi olemaan Etelä-Suomessa, missä työvoiman ikärakenne on vanhin. Teollisuuden työpaikkamäärän arvioidaan kasvavan vuosina 1979–1985 noin 14 000–46 000 työpaikalla. Kehitysalueiden osuus työpaikkojen lukumäärän nettokasvusta olisi noin 60 prosenttia. Rakennustoiminnan, kaupan ja liikenteen toimialoilla työvoiman kysynnän oletetaan pysyvän ennallaan. Kehitysalueiden osuus palveluelinkeinoista on arvion mukaan hieman kasvava, mutta yleensä palveluelinkeinojen alueellinen kehitys vastaisi alueellista väestönkehitystä.

LOPUKSI

Kuten alussa totesin, Suomen yleistä väestökehitystä kuvaavat indikaattorit ja 1980-luvulle tehdyt ennusteet antavat aiheetta olettaa, että olisimme siirtymässä rauhallisemman kehityksen kauteen. Väestönkehityksen alueelliset erot ovat pienenevässä, työikäisen väestön määrän kasvu pysähtyy ja väestönkasvu yleisesti hidastuu entisestään.

Aikuisiksi varttuvien ikäluokkien pieneneminen saattaa johtaa tilanteeseen, missä painetta maassamuuttamiseen ja siirtolaisuuteen ei esiinny siinä määrin kuin 1960- ja 1970-luvuilla. Vaikeammin ennakoitavissa on kuitenkin työllisyyden kehitys lähivuosina. Näyttää siltä, että työttömyys ei ole hevin poistettavissa, vaikka taloudellista kasvua tapahtuisi odotettua nopeam-

min. Tarvitaan määrätietoista ja pitkäjänteistä yhteiskuntapolitiikkaa, jotta maan eri osien väliset erot työvoiman kysynnän ja tarjonnan tasapainossa kaventuisivat.

Toivoa sopii, että olisimme saamassa aikaa sopeutua niihin uusiin olosuhteisiin, jotka parina edellisenä vuosikymmenenä syntyivät. Se merkitsee sitä, että ne ongelmat, jotka 1980-luvulla vaativat ratkaisuja, ovat jo selvästi tunnistettavissa. Luultavasti kokonaan uusia ongelmia ei synny. On kehitettävä yhteiskuntapolitiikkaa edistämään elinkeinoelämää, toimeentuloturvaa ja viihtyvyyttä niin sellaisilla alueilla, joissa väestö on vähentynyt, kuin siellä, missä on muodostunut uusia väestöhentymiä, kolkoja ja vieraannuttavia asumisympäristöjä sekä ruuhkaisia ja saastuneita taloudellisen toiminnan keskuksia.

VIITTEET:

- 1 *Väestöennusteet 1978–2020*. Tilastollisia tiedonantoja N:o 64/1979. Tilastokeskus, Helsinki 1979.
- 2 Ennustetta tehtäessä on oletettu, että syntyneisyyden taso olisi 1980-luvun alkaessa hieman alempi kuin vuosina 1975–76, ja että se nousisi tästä tasosta vuosien 1970–71 tasolle (Ks. emt. s. 15 ja *Kunnittainen väestöennuste 1978–2010*, Tilastotiedotus VÄ 1978:17, s. 2). Syntyneisyys kehittyi 1970-luvulla seuraavasti (STV 1978, s. 56–57):

			o/oo
1970	14.0	1975	13.9
1971	13.2	1976	14.1
1972	12.7	1977	13.9
1973	12.2	1978	13.5
1974	13.3		

o/oo

- 3 Syntyneisyys oli vuonna 1967 16.8 o/oo ja vuonna 1968 15.9 o/oo (ks. STV 1978, s. 56–57).
- 4 *Väestöennusteet 1978–2020* (op.cit. viitteessä 1) laskelmat 5 ja 6 sivuilla 28–30.
- 5 Työikäisen väestön, 15–64-vuotiaiden, suhteellisen osuuden koko väestöstä arvioidaan olevan esim. Ruotsissa 1980-luvulla noin 64–65 prosenttia.
- 6 *Väestöennusteet 1978–2020* (op.cit. viitteessä 1) s. 34–37.
- 7 1970-luvun alkupuolella lähes kaksi kolmannesta muuttaneista kuului 15–34-vuotiaiden ikäryhmään. Tämän ikäryhmän osuus koko väestöstä on kuitenkin tuohon aikaan vain noin yksi kolmannes (ks. Pekka Myrskylä: *Muuttoliike*. Tilastokeskus, Tutkimuksia N:o 48. Helsinki 1978, s. 22–26).
- 8 *Väestöennusteet 1978–2020* (op.cit. viitteessä 1) s. 45.

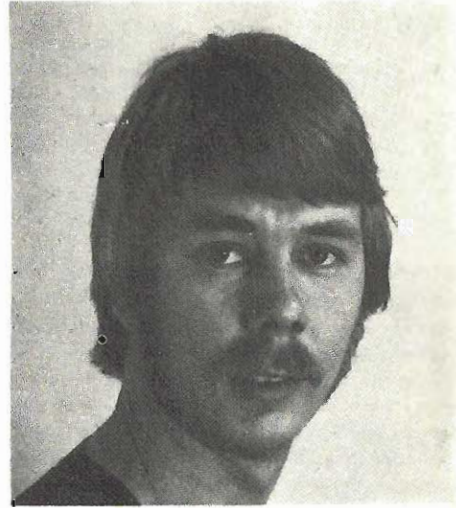
- 9 Emt. s. 41.
- 10 Kokonaishedelmällisyysluku osoittaa sitä odotettavissa olevaa lasten määrää, jonka hedelmälliseen ikään (15–44) tuleva nainen tulee synnyttämään hedelmällisen kautensa aikana edellyttäen, että ikäryhmittäin mitatussa hedelmällisyydessä ei tuona aikana tapahdu muutoksia.
- 11 *Väestöennusteet 1978–2020* (op.cit. viitteessä 1) s. 41.
- 12 *Kunnittainen väestöennuste 1978–2010* (op.cit. viitteessä 2) s. 33.
- 13 Pekka Myrskylä: *Muuttoliike* (op.cit. viitteessä 7) s. 75–76.
- 14 *Työvoiman kysynnän ja tarjonnan kehitys vuoteen 1985*. Työvoimapolitiittisia tutkimuksia 29/1979. Työvoimaministeriö, Helsinki 1979.
- 15 *Työpaikka- ja väestösuunnitetoimikunnan mietintö*. Komiteamietintö 1980:7.

SUMMARY

In Finland, recent demographic trends and population projections for the 1980's give the idea that the years of sudden and profound social changes was an interlude which has now passed, and times of more controlled development seem to be ahead. The regional differences in population movements which were manifest in the 1960's and in the beginning of the 1970's are diminishing. The growth of the population of working-age is slowing down and the rate of natural increase will be low.

While the average size of successive age-groups entering the labour force during the 1980's will be decreasing, it is probable that the socio-economic pressures inducing migration will be less intensive. However, the crucial factor — the level of unemployment — cannot be predicted reliably because of dependence on the general rate of economic growth and the efficacy of governmental policy aimed at reducing regional unbalances and the employment situation. Nevertheless, we can hope that we will be given time to adapt to the new conditions created so suddenly during the previous decades.

MUUTTOLIIKETUTKIMUKSEN TEOREETTISISTA LÄHTÖKOHDISTA

Valtiotiet. lis. Ismo Söderling toimii Siirtolaisuusinstituutissa Suomen Akatemian rahoittaman maasamuuttoprojektin tutkijana. Aikaisempi tuotanto käsittää myös muuttoliiketutkimusta.

ALUKSI

Tämän kirjoituksen tarkoituksena on selvittää ensinnäkin, millaisiin teoreettisiin lähtökohtiin perustuu jo olemassa oleva ja tunnettu muuttoliiketutkimus. Toisaalta on tarkoitus tätä taustaa vasten selvittää, millaista kehitystä tässä suhteessa on aikojen kuluessa tapahtunut. Lopuksi pyritään nykyistä tietoa hyödyntämällä avamaan uusia näkökulmia tulevaisuuden muuttoliiketutkimukselle.

Tieteellisen teorian luonteesta on olemassa Nagelin mukaan lähinnä kaksi erilaista peruskäsitystä. Toisen käsityksen mukaan teoria on yhtä kuin tieteen tulokset systemaattisesti järjestettynä kokonaisuutena, ja teorianmuodostus tutkimuksen varsinainen ja lopullinen päämäärä. Toisen käsityksen mukaan teoria on vain apuväline, jonkinlainen looginen instrumentti, jota voidaan käyttää hyväksi tutkimuksessa.¹

Tärkein ero käsityksillä on se, että edellisen näkökulman mukaan teoria voi olla tosi tai epätosi, jälkimmäisen mukaan tarkoituksenmukainen tai epätarkoituksenmukainen. Tässä artikkelissa teoriakäsite noudattaa Eskolan näkökulmaa, joka on edellisistä muodostettu synteesi. Tämän mukaan teoria on kokemuksen kielelle käännettävistä tosiasialauseista sekä matemaattis-loogisesta ja spekulatiivisesta aineksestä koostuva kokonaisuus, joka toisaalta tiivistää ja selkeyttää jo olemassa olevan tiedon, ja toisaalta helpottaa uuden tiedon löytämistä. Näin teorialla on sekä päämäärän että keinon luonne.²

Muuttoliiketutkimuksessa teorianmuodostusta ja kirjallista pohdintaa häiritsee (ja on aina häirinnyt) lähinnä kaksi seikkaa; muuttoliike ja sitä kautta muuttoliiketutkimus on erittäin moni-ilmeistä. Niinpä harvemman tutkijan tai koulukunnan mielenkiinnon kohteena voi olla samanaikaisesti esim. kunnan sisäinen muutto ja kaukosiir-

tolaisuus. Kummassakin kysymys on muuttoliikkeestä, mutta niiden merkitys sekä yhteisö- että yksilötasolla on toisistaan täysin poikkeava. Toinen teorianmuodostusta häiritsevä tekijä on muuttoliikkeen monitieteellisyys; muuttoliikettä ovat tutkineet mm. antropologit, väestötieteilijät, sosiaalitieteilijät, politiikan tutkijat, psykologit, sosiaalipsykologit, tilastotieteilijät. Tällöin tutkimusongelmaa on lähestytty kunkin oman tieteenalan lähtökohdista käsin.³

MUUTTOLIIKETTÄ KOSKEVAT TEORIAM

Koska muuttoliikettä koskevia teorioita tai malleja on lukemattomia, on tarpeen niiden ryhmittäminen. Seuraavassa esitetään kaksi yleisintä luokitusperustetta.

Hoffmann-Nowotny on jakanut muuttoliiketeoriat gravitaatio-, regressio- ja stokastisiin teorioihin.⁴ Gravitaatiomallit pohjautuvat etäisyysteorioihin, jolloin muuttoliikkeessä keskeinen tekijä on tulo- ja lähtöalueen välinen etäisyys. Mallit kuvaavat ennen kaikkea muuttajien alueellista jakoa.

Regressiomallit pohjautuvat työntö-veto-teorioihin, jotka selittävät muuttamisen kahden tekijän vuorovaikutukseksi.

Stokastiset muuttoliiketutkimukset perustuvat todennäköisyysteorioihin.

Toinen ja Suomessa yleisemmin käytetty jako on tieteenaloittainen. Tällöin on tapana erottaa taloustieteelliset, sosiologiset ja maantieteelliset muuttoliiketeoriat.⁵

Seuraavassa tapahtuva tarkastelu noudattaa tätä jälkimmäistä vaihtoehtoa. Tässä on kuitenkin huomattava Vartiaisen esittämä varaus, että todellisuudessa eri tieteenalojen välillä tapahtuu vilkasta vuorovaikutusta, joka on synnyttänyt mm. monitieteisen aluetieteellisen koulukunnan.⁶

Sosiologisille muuttoliiketeorioille on yhteistä oletta- mus, että muutossa on liik- keelle panevana voimana pääasiassa ihmisen rationaalinen pyrkimys hyvinvointinsa

lisäämiseen.

Näissä teorioissa lähestytään muuttoliikettä yleensä sosiaalisista tekijöistä käsin. Työntötekijöinä voivat olla esim. työllisyyteen ja koulutukseen liittyvät näkökohdat. Tuloalueeseen liittyviä vetotekijöitä taas runsaammat työmahdollisuudet ja parempi elinympäristö. Kehittyneemmissä sosiologisissa muuttoliiketeorioissa on jo huomioitu, että niin lähtö- kuin tuloalueellakin on sekä veto- että työntötekijöitä. Sosiologisten teorioiden mukaan muuttoliikkeeseen liittyy lähtö- ja tuloalueen veto- ja työntötekijöiden lisäksi vielä väliintulevia muut- tujia (etäisyys muuttokohteen ja lähtöpai- kan välillä, muuton kalleus jne.).

Tunnetuimmat työntö- ja vetoteoreetikot lienevät Lee (1966), Bogue (1969) ja Mangalam (1968).⁸ Näistä viimeksimainittu on lisännyt malliinsa vielä suhteellisen kurjistumisen eli deprivaation käsitteen. Deprivaatiota tapahtuu silloin kun koetaan tavoiteltaviin arvoihin pyrkivien tarpeiden tyydyttämättömyys ja uskotaan arvojen paremmin toteutuvan uusissa olosuhteissa.⁹

Veto- ja työntötekijöihin perustuvia muuttoliiketeorioita on arvosteltu niiden yksipuolisuudesta. Niissä ei huomioida erilaista tilanteen arvioimista ja mahdollisuuksien havaitsemista. Niissä kombinoidaan melko summittaisesti erilaisia motiiveja, ja ne painottavat rationaalisen, päämäärähakuisen käyttäytymisen merkitystä.¹⁰

Vartiaisen mukaan sosiologisen muuttoliiketeutkimuksen lähestymistapa on kyseenalainen, koska nämä sosiaaliset tekijät nähdään usein yhteiskunnan aineellisesta perustasta irrallisina.¹¹

Teoriataustan kehittymättömyyden ja pin- nallisen survey-keskeisyyden vuoksi sosio- logisen tutkimuksen arvo on Vartiaisen mukaan vähäinen. Muuttoliikkeen valikoi- vuuden selvittäminen iän, sukupuolen, kou- lutuksen jne. osalta on hänen mukaansa melkoisen triviaalia. On ilmeistä, että muuttoliikettä tuskin koskaan voidaan tutkia ns. yhden tekijän -teorian avulla, mutta empirismille tyypillinen järjestäytymättö-

myys ei ole mielekäs vaihtoehto. Saman on todennut myös Mangalam, joka Thomasia siteeraten on todennut:

"That so much of the recent empirical research seems trivial and inept may be attributed partly to the newness of the field, and the lack of adequate data and techniques, and perhaps, also, partly to a reaction of the 'fact finders' against the conflicting and unfounded claims of the speculators that migrants were 'better' than, or 'worse' than, or both better and worse than, or not at all different from non-migrants."¹²

Tarkan rajan vetäminen *taloustieteellisten* ja sosiologisten muuttoliiketeorioiden välille on mahdotonta, sillä kummassakin tapauksessa oletetaan muuttoliikkeen perustavoitteena olevan hyvinvoinnin lisääminen. Taloustieteilijät tarkastelevat muuttoliikettä yleensä pelkästään työvoiman suhteen tuotantotekijäpohjaisesti. Klassiset taloustieteilijät pyrkivät yksinkertaistamaan asian olettamalla työvoiman homogeeniseksi ja pitkällä tähtäyksellä täysin liikkuvaksi maan puitteissa.¹³ Klassikot pitivät työvoiman kysyntää riippuvana muuttujana kun taas työvoiman tarjonta on riippumaton muuttuja. Teoria perustuu suurelta osin pareto-optimaaliseen väestökäsitteeseen ja rajatuotavuusteoriaan. Teorian mukaan saavutetaan kansantulon maksimi henkeä kohti jos muuttuva tuotantotekijä, työvoima, siirtyy alueelta toiselle kunnes täydellisen kilpailun vallitessa työvoiman rajatuotos on yhtä suuri alueella ja alueiden kesken. Väestön optimaalinen maantieteellinen jakautuminen saavutetaan siis silloin, kun kukaan muuttaja ei voita mitään vaihtaessaan asuinpaikkaansa. Aluesysteemi on näin ollen tässä suhteessa tasapainottuva. Paljolti klassisen taloustieteen mukainen on neoklassisen taloustieteen muuttoliikettä koskeva näkökulma.¹⁴ Neoklassinen teoria ottaa kuitenkin huomioon työvoiman laadun sekä yleiset liiketaloudelliset olosuhteet uusiin investointeihin vaikuttavana tekijänä. Neoklassinen muuttoteoria ei Mannisen mukaan määrittele sellaista optimiväestöä

kuin klassinen teoria eikä siten esitä rajoja muuttoliikkeen jatkumiselle.¹⁵

Taloustieteellisissä empiirisissä tutkimuksissa on yleensä pyritty yksinkertaisten ekonometristen selitysmallien luomiseen. Sekä teorioiden että empiiristen tarkastelujen kehittymättömyyden vuoksi ajallinen muutos ja alueellinen vaihtelu muodostavat taloustieteilijöiden muuttoliiketutkimuksissa usein jäsentymättömän ja elävästä elämästä irrallisen käsittekompleksin. Tästä esimerkkinä Hartin (1975) tutkimukselleen esittämät lähtökohdat:

"Tarkastelu tehdään staattisena ja lyhyellä periodilla, jolloin ainoaksi muuttoliikkeen syyksi oletetaan erot alueiden välillä vallitsevilla reaalipalkoissa. Lisäksi oletetaan, että mukana ovat kaikki alueet, voiton maksimointi tapahtuu täydellisen kilpailun taloudessa, työvoiman tarjonta on homogeenista, vakiotuotot mittakaavan suhteen vallitsevat, kaikilla markkinoilla ja myös niiden välillä on saatavissa täydellinen informaatio sekä, että muuttokustannukset alueelta toiselle muutettaessa ovat nollan suuruiset."¹⁶

Alueiden välisen vuorovaikutuksen ja siten sosiaalisen gravitaation voidaan ajatella riippuvan ennen kaikkea alueiden välisistä etäisyyksistä. Tämä onkin lähtökohtana monissa *maantieteellisissä* teorioissa, jossa sosiaalista gravitaatiota on pyritty mittaamaan Newtonin vetovoimamallin sovellutusten avulla. Tällöin on usein ajateltu, että alueiden välinen vetovoima on suoraan verrannollinen alueiden asukaslukuun ja kääntäen verrannollinen etäisyyden potenssiin.

Esimerkiksi Ravenstein, Stouffer, Zipf ja Hägerstrand pyrkivät korvaamaan fysiikan lakien käsitteet ja ilmiöt sosiaalisilla muuttujilla. He kehittivät lakia lähentelevät teoriansa muuttoliikkeen alueellisista ja sosiaalisista muuttujista ja niiden välisistä yhteyksistä.¹⁷

Vartiaisen mukaan tilaan liittyvän ulottuvuuden (spatialinen ulottuvuus) merkityksen mieltäminen on maantieteellisessä muut-

toliiketutkimuksessa vielä pahasti lapsenkengissä huolimatta tieteenalan vahvasta spatiaaliseen ominaispiirteeseen. Siten keskeinen kysymys, mikä tilan merkitys muuttoilmiössä todella on, jää yhä vastausta vaille. Gravitaatiomalli-analogiassa tilaa tutkijan mukaan käsitellään ikäänkuin selittävänä muuttujana, kun todellisuudessa sen merkitystä tulisi pyrkiä selvittämään.¹⁸

MUUTTOLIIKETUTKIMUKSEN TULEVAISUUDESTA

Edellä esitetyt muuttoliikkeen teoreettiset tulkinta- ja selitysritykset ovat olleet lähinnä yleistyksiä muuttoliikkeen eri näkökulmista. Varsinaista teorian tasoa (ei ainakaan Nagelin ensimmäisen vaihtoehdon mukaisesti) niissä ei ole saavutettu. Käsitellessään muuttoliikkeen teorialle asetettavia vaatimuksia Mikkola mainitsee, että viimeistellyn ja loppuun asti kehitetyn muuttoliiketeorian tulee täyttää kaksi vaatimusta: a) sen tulee kyetä selittämään muuttoliikettä yhtenä osana yhteiskunnallista muutosta, b) sen tulee kyetä selvittämään muuttoliikettä yhtenä käyttäytymisvaihtoehtona.¹⁹ Nämä vaatimukset edellyttävät, että teorian tulee sisältää toisaalta yhteiskunnallisten rakenteiden ja yhteiskunnallisen päätöksenteon erittelyn ja toisaalta muuton psykologiset ja sosiaalipsykologiset analyysit. Mikkolan esittämät näkökulmat asettavat uutta etsivän tutkijan valintatilanteen eteen. Toisen vaihtoehdon mukaan on pyrittävä kohti kokonaisvaltaisempaa, 'täydellisempää' muuttoliiketeoriaa. Toisen vaihtoehdon mukaan taas on luovuttava yleisen muuttoliiketeorian etsimisestä ja pyrittävä luomaan sen sijaan yhä aukottomampia muuttoliikkeen osaprosesseja koskevia teorioita.

Ensimmäisen vaihtoehdon (kokonaismalli) tunnetuin edustaja lienee Mangalam, joka teoksessaan syvällisesti pohti yleisen muuttoliiketeorian tarvetta:

"The need for a general theory as an aid

in migration research has been expressed by many scholars in different ways... Efforts at model building to study various aspects of migration on the part of many illustrate a similar need for theoretical guidelines for the study of migration. As Beijer (1963) Tarver (1961) and others have noted, migration cannot be understood without understanding the dynamic interplay that exists among demographic, economic, and social factors, and any attempt at formulating theoretical statements on migration ought to take this interplay into consideration."²⁰

Mangalam esitti samassa yhteydessä oman muuttoliiketeoreettisen ajatusrakennelmansa (A General Theoretical Orientation for the Study of Society). Teoria on täysin hypoteettinen, kirjallisuuteen perustuva ajatusrakennelma, jonka toimivuutta tekijä ei ole selvittänyt empiirisellä tutkimuksella.²¹ Tekijä on teoriassaan tuonut esille muuttoliikkeen aiheuttamat muutokset sosiaalisessa organisaatiossa (joka jakautuu kulttuuri-, sosiaali- ja persoonallisuusjärjestelmään). Jotta selviäisi kuinka kokonaisvaltaisesta teoriasta todella on kysymys, on seuraavassa esitetty, mitä kulttuuri-systeemi sisältää osana sosiaalista organisaatiota Mangalamin teoriassa:

"The culture system represents the symbolic-meaningful aspects of a social organization. It is in a sense the total representation of the past of a people. It includes such elements as language, art and architecture, music and folklore, style of life including manner of dressing, culinary skills and tastes, and such other elements that were developed and valued in the past in varying degrees. These values, to the extent to which they still are retained, give direction and guidance to the behavior of the people, without necessarily determining it and serve as selection principles from "available means, modes and ends of action."²²

Muuttoliiketutkimuksen kehittämisessä toista vaihtoehtoa (luopumista yleisen teorian luomisesta) edustaa Hakamäki.²³

"Muuttoliikkeen olemuksen komplisoituessa

näyttää ilmeiseltä, että edelleenkin joudutaan tutkimuksissa paneutumaan suhteellisen rajattuihin ongelmiin. Mitä monipuolisempaa on näiden erillisongelmien selvittely, sitä todennäköisemmin voidaan päästä myös erillisiin muuttoliikkeyleistykseen. Näyttääkin siltä, että nykyisin muuttoliiketeorian kehittäminen on yksittäisten osa- ja sektoriteorioiden varassa. Lienee myös mielekkäämpää puhua muuttoliiketeutkimuksen osa-alueiden selvitysten ja niiden pohjalta laadittujen yleistysten tai sektoriteorioiden määrästä ja niiden pätevydestä kuin muuttoliikkeen yhtenäisestä teoriasta. Koska muuttoliikettä voidaan tarkastella eri tasoilla monien erillisilmiöiden valossa, näyttää muuttoliiketeorian tämänhetkisen kehitystason huomioon ottaen olevan syytä vielä pyrkiä muuttoliikkeen sektoriteorioiden kehittämiseen. Tämän tavoitteen saavuttamisen mahdollisuudet taas ovat sitä paremmat, mitä monipuolisempaa muuttoliikkeen empiiristä tutkimusta suoritetaan.”

Seuraavassa esitetään Hakamäen julkituoman sektorikohtaisen etenemisvaihtoehdon mukaisesti *muuttoliikkeen toiminnallinen malli*. Mallissa painotetaan muuton syiden ja seurausten osalta yksilöiden elinolosuhteiden kokonaisuutta. Tällöin malliin on liitetty yksilötason tarkastelun osalta Johanssonin (1970) elintason komponentti-ajattelu.²⁴ Ennen kuin tarkastellaan mallia lähemmin, on huomioitava Vartiaisen esittämät viisi tarkastelunäkökulmaa, jotka on otettava huomioon muuttoilmiötä tutkittaessa (tässä artikkelissa on tilanpuutteen vuoksi jätettävä käsittelemättä näiden näkökulmien yhteydet muuttoliikkeen toiminnalliseen malliin):

1. muuttoilmiön ja sen syy- ja vaikutusmekanismin erittely
2. mikro- ja makrotarkastelun erittely
3. huomioitava suhde aika- ja tila- ulottuvuuteen; vaikka muuttoliike on luonteeltaan spatiaalinen (tilaan liittyvä) prosessi, on tilaulottuvuuden

tarkastelu redusoitu usein siitä pois. Siten muuttoilmiötä on tarkasteltu jonkun alueen, ryhmän tms. kannalta spatiaalisesti

4. muuttoliikkeen brutto- ja nettotarkastelun erittely (ei liity muuttoliikkeen toiminnallisen mallin toteutukseen).
5. huomioitava muuttoliikkeen alueta- soon liittyvät lähtökohdat

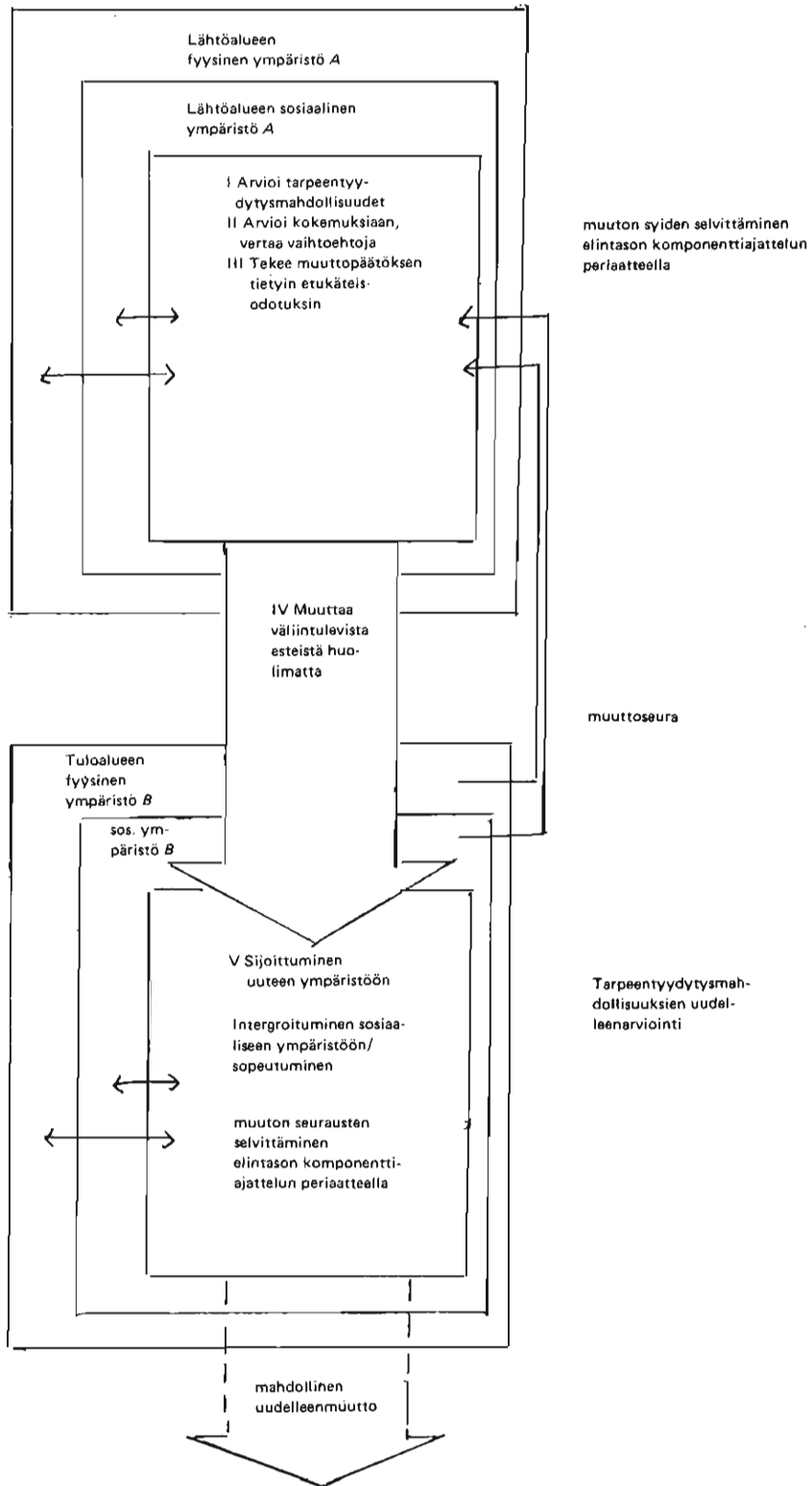
MUUTTOLIIKKEEN TOIMINNALLINEN MALLI

Siirtolaisuusinstituutissa alkoi vuoden 1980 alussa maassamuuttotutkimus, jonka viitekehyksenä toimii 'muuttoliikkeen toiminnallinen malli'. Mallilla pyritään kuvaamaan muuttoprosessin kulku lähinnä yksilön kannalta. Tällöin paradigmaan on liitetty kokonaisuuden jäsentämiseksi elintason käsite. Elintason liittyvät näkökulmat ovat ruotsalaisen Sten Johanssonin (1970) esityksen mukaiset.

Muuttoprosessin toiminnallisen mallin mukaisesti muuttamista paikkakunnalta toiselle ei voida tarkastella yhtenä kertakaikkisena toimenpiteenä, vaan kyseessä on prosessi, pitkäaikainen tapahtuma. Kuvioon on laadittu muuttoprosessin kehys rationaalista päätöksentekomallia käyttävän muuttajan näkökulmasta. Haastattelulomakkeen runko ja itse tutkimuksen kulku analyysin osalta noudattavat pääpiirteissään kuvion jäsenystä.

Mallissa muuttotapahtuma alkaa lähtöpaikkakunnalla joko ympäristön tarjoamien toimeentulomahdollisuuksien puutteen pakkamana parempien elinolosuhteiden etsimisenä tai omien tarpeiden entistä parempien tarpeentyydytysmahdollisuuksien hakemisena. Muuttaja tuntee mahdollisesti jonkilaista turhautuneisuutta jäädessään aikaisemmin asettamista tavoitteista.

Kuvio 1. Muuttoliikkeen toiminnallinen malli

Prosessi etenee yhdestä tai useammasta kohdealueesta saatavien tietojen hankinnalla ja niiden vertailulla (vaihe II). Tavoitemuuton ollessa kyseessä tehdään muuttopäätös tämän vertailun pohjalta muodostuneiden etukäteisodotusten suuntaamana (vaihe III). Pakkomuutossa tämä vaihe saatetaan sivuuttaa kokonaan. Varsinainen muuttaminen (vaihe IV) ja sijoittuminen uudelle paikkakunnalle (vaihe V) ovat muuttotapahtuman konkreettisimmat vaiheet. Mikäli muuttaja jää uudelle paikkakunnalle pidemmäksi aikaa, on prosessin seuraava vaihe uusien kommunikaatiokanavien etsiminen, sosiaalinen osallistuminen ja aktiiviteetin laajeneminen. Sopeutumiseen liittyy uusien roolien oppiminen ja läpivienti.

Tutkimus kattaa kuviossa kuvatun tapahtumasarjan eri vaiheet siten, että pääpaino on kolmessa viimeisessä vaiheessa: muuttopäätöksen teossa, itse muuttoprosessissa ja uudelle paikkakunnalle sijoittumisessa. Osa muuttoon liittyvästä prosessista voidaan päätellä epäsuorasti muuttajan ulkoisia olosuhteita kartoittamalla. Kuitenkaan tällä tavalla ei pystytä riittävän hyvin vastaamaan kysymykseen, millaiset ovat muuttoprosessin eri vaiheet lähemmin muuttajan itsensä kannalta. Tällöin on tukeuduttava muuttajien omiin arvioihin omista elinolosuhteistaan. Muuttoprosessissa muuton syitä ja seurauksia tarkastelevat kysymykset ryhmiteltiin Johanssonin elintasokomponenttien mukaisesti; voidaan olettaa esim. muuton syyn liittyvän aina johonkin elintason kuvattuun osatekijään (myös tässä yhteydessä on elintasokäsitteen läheisempi tarkastelu jätettävä pois tilanpuutteen vuoksi Johanssonin näkökulma selviää hänen teoksestaan "Om levnadsnivåundersökningen". Toisaalta muuttoliiketutkimuksen ja elintasotutkimuksen välisiä yhteyksiä on valotanut hyvin mm. Büchert).²⁵

Seuraavassa tarkastellaan kutakin Johanssonin elintasokomponenttia muuttoliiketutkimuksellisista lähtökohdista käsin.

Terveys: muuton syihin terveys liittyy

olennaisesti yksilötasolla esim. vanhusten kohdalla heidän muuttaessaan vanhainkoteihin tai hoitokoteihin. Muuton seurauksiin terveys-komponentti liittyy tarkasteltaessa muutosta aiheutuvia mahdollisia psyykkisiä häiriöitä. Yhteisötasolla terveys liittyy mm. terveyspalvelujen tarjonnan tarkasteluun sekä lähtö- että tuloalueen osalta.

Asuminen: Asumiseen liittyvät tekijät ovat yhteydessä etupäässä lähimuuttoon, jolloin ei vaihdeta useinkaan työpaikkaa. Asumiskomponenttia voidaan tarkastella joko itse asuntoon tai sitten asuinympäristöön liittyvien tekijöiden perusteella.

Elinolosuhteet/perhesuhteet: Muuton syiden kohdalla tarkastellaan, missä määrin muuttoon vaikutti perheen/ystävien muutto. Muuton seurausten kohdalla päähuomio kiinnitetään sopeutumis-prosessin selittämiseen.

Koulutus: Muuton syynä on usein yksinomaan opiskelu. Toisaalta muuton seurauksia tarkasteltaessa tutkitaan, missä määrin muuttoon liittyy mahdollisuus jatkokoulutukseen. Samoin tarkastellaan lasten kouluoloissa tapahtuneita muutoksia.

Työ- ja työolosuhteet: Komponentissa tarkastellaan työssä tapahtuneita muutoksia osana muuttoprosessia.

Taloudelliset resurssit: Muuton syitä tuttopäätökseen vaikuttivat vastaajan odotukset tämä on terveyden ohella tärkeimpiä komparemmista tuloista. Johanssonin mukaan tämä on terveyden ohella tärkeimpiä komponentteja; taloustulothan säätelevät paljolti kulutustason.

Vapaa-aika: Voidaan olettaa, että vapaa-aika -komponentilla ei ole suurtakaan merkitystä muuton syitä tarkasteltaessa. Sen sijaan muuton seurauksia yksilötasolla tutkittaessa saa tämä komponentti luonnollisesti enemmän merkitystä.

Johanssonilla oli vielä tarkastelussaan kulu-
tusta ja toisaalta poliittista toimintaa ku-
vaavat resurssit. Nämä on jätetty epärele-
vantteina pois mallista (elinolosuhteiden
kohdalla osallistumisaktiivisuutta mittaava
kysymys sisältää myös poliittista toimin-
taa koskevan vaihtoehdon. Kulutus taas on
hyvin paljon riippuvainen taloudellisesta
resurssista, josta on oma komponentti) .

Lopuksi

Tämän kirjoituksen tarkoituksena oli sel-
ventää ja jäsentää olemassaolevaa muutto-

liiketutkimusta sekä tuoda esille uusia
vaihtoehtoja tulevaisuutta varten. Edelli-
seen liittyen tarkasteltiin kriittisesti jo
tunnettuja muuttoliiketeorioita. Useimmat
teoriat todettiin liian yksipuolisiksi. Kehi-
tysvaihtoehtoina nähtiin yhden kokonais-
valtaisen tai usean sektoriteorian kehittä-
minen.

Muuttoliiketutkimuksen tuloksellisuuden
kannalta nähtiin jälkimmäinen vaihtoehto
mielekkäämpänä. Tähän liittyen esitettiin
' muuttoliikkeen toiminnallinen malli ',
jossa pyritään kuvaamaan muuttoliikkeen
prosessia Johanssonin elintason resurssi-
periaatteen avulla.

Summary

The aim of this article was to analyze the already
existing migration studies and present new alterna-
tives for future studies. Therefore the well-known
theories about migration were examined critically.
Most of them were found to be one-sided. The
development of one general theory or several
theories for different sectors of migration were
the two alternatives. The latter one was found to
be the best choice considering the successful
studying of migration. For this purpose a func-
tional model of migration was presented. This model
is used as the framework for the internal migra-
tion study performed in the Institute of Migration
in Turku since the beginning of year 1980.

Lähdeviitteet:

1. Nagel, E. : The Structure of Science. London
1961, s. 106–152.
2. Eskola, A. : Sosiologian tutkimusmenetelmät
I. Porvoo 1971.
3. Ks. esim. Mangalam, J. : Human Migration.
Lexington 1968, s. 1–9; Kultalahti, O. :
Muuttaminen sosiaalisena ilmiönä. Tampere
1972, s. 9; Huuhtanen, P. : Muuttajan muoto-
kuva ja sopeutuminen. Helsinki 1975, 8;
Hakamäki, S. : Maaseudulle muutto muutto-
liikkeen osana. Jyväskylä 1978, s. 12–13.
4. Hoffmann-Nowotny, H.-J. : Migration. Stutt-
gart 1970, s. 65.
5. Ks. esim. Komiteamietintö 1970:B 112,
Siirtolaisuustutkimusten ohjelmointitoimi-
kunnan mietintö; Kanninen, V. : Työttö-
myys ja muuttoliike Lapin läänissä 1960–
luvulla. Helsinki 1972; Vartiainen, P. :
Muuttoliiketutkimuksen nykytila ja kehitys-
linjat – kriittinen katsaus. Terra 90. vsk. no
3/1978.
6. Vartiainen mt. , s. 155.
7. Komiteamietintö 1970:B 112 mt. , s. 37.
8. Lee, C. : A Theory of Migration, Demography,
3/1966; Bogue, O. : Principles of Demograp-
hy. New York 1969; Mangalam mt.
9. Mangalam mt. , s. 5–10.
10. Taylor, R. C. : Migration and Motivation:
a Study of Determinants and Types. Teok-
sessa: Jackson, J. (ed.) : Migration. Cambrid-
ge 1969, s. 99–100.
11. Vartiainen mt. , s. 156.
12. Thomas, D. : Research Memorandum on
Migration Differentials. New York 1938,
s. 161. Teoksessa: Mangalam mt. , s. 1.

13. Esim. Richardson, H. W. : *Regional Economics*. London 1969.
14. Esim. Lind, H. : *Internal Migration in Britain*. Teoksessa: Jackson, J. (ed) : *Migration*. Cambridge 1969, s. 74–98.
15. Manninen, P. : *Muuttoliike ja maalaiskuntien finanssitalous*. Jyväskylä 1974, s. 8.
16. Hart, R. A. : *Interregional Economic Migration: Journal of Regional Science*, 2/1972, s. 127–131.
17. Ravenstein, E. : *The Laws of Migration*. *Journal of the Royal Statistical Society*, 48, 1885, ss. 167–235; Stouffer, S. : *Intervening Opportunities*. *American Sociological Review*, no 5/1940, s. 845–867; Zipf, G. : *The P1P2/D hypothesis*. *American Sociological Review*, 11/1946, s. 677–688; Hägerstrand, T. : *Migration and area*. Lund 1957.
18. Vartiainen mt. , s. 157–158.
19. Mikkola, K. : *Maassamuutto ja pohjoismainen muuttoliike vuonna 1970*. Helsinki 1973, s. 3.
20. Mangalam mt. , s. 7.
21. Mangalam mt. , s. 12.
22. Mangalam mt. , s. 12.
23. Hakamäki mt. , s. 13.
24. Johansson, S. : *Om levnadsnivåundersökningen*. Stockholm 1970.
25. Büchert, E. : *Velfärd, levevilkor, livskvalitet*. Århus 1978.

TIEDOTUKSIA

SIIRTOLAISUUS SUOMESTA RUOTSIIN KAUTTA AIKOJEN-näyttely

UTVANDRINGEN FRÅN FINLAND TILL SVERIGE GENOM TIDERNA-
utställningen

Göteborgissa (i Göteborg) 17.5. – 2.11. 1980

Pellavan valmistusta Värmlannissa v. 1932 (Värmlannin Museo)

Linberedning i Värmland, år 1932 (foto Värmlands Museum)

Ruotsin teollisuus on toisen maailmansodan jälkeen vetänyt suomalaisia siirtolaisia (valokuva Finn Sanomat)

Sveriges industri har efter andra världskriget dragit invandrare från Finland till sig (foto Finn Sanomat)

Näyttelyn järjestävät:
Siirtolaisuusinstituutti-Migrationsinstitutet
Turku Åbo, Finland

Suomalaisruotsalainen yhteistyökomitea Länsi-
Ruotsissa/Göteborgin Historiallinen Museo
Finsk-Svenska Samarbetskommitten i Väst-Sverige/
Göteborgs Historiska Museum

Utvandringen från Finland till Sverige genom tiderna. Siirtolaisuus Suomesta Ruotsiin kautta aikojen. (Red., toim.) Olavi Koivukangas. Turku 1980. s. 100. kuvitettu

Ovannämnda publikation har sammanställts på basen av manuskripten till utställningen kring emigrationen till Sverige, och den behandlar umgänget mellan svenskar och finnar från förhistorisk tid till nutid. Publikationen är hittills den enda som så här omfattande och ur helhetssynpunkt behandlar emigrationen från Finland till Sverige.

Publikationens innehåll och skribenter:

Unto Salo

Den förhistoriska förflyttningen från Finland till Sverige
Esihistoriallinen muutto Suomesta Ruotsiin

Gunvor Kerkkonen

Finnar i det medeltida Sverige
Suomalaiset keskiajan Ruotsissa

Toivo J. Paloposki

Utvandringen från Finland till Sverige från Gustav Vasas tid fram till Finska Kriget
Muuttoliike Suomesta Ruotsiin Kustaa Vaasan hallituskaudelta Suomen sotaan

Eric De Geer

Finlands emigration till Sverige 1808–1945
Siirtolaisuus Suomesta Ruotsiin 1808–1945

Altti Majava

Flyttningsrörelsen mellan Finland och Sverige och sverigefinnarna efter andra världskriget.

Suomen ja Ruotsin välinen muuttoliike sekä Ruotsin suomalaiset toisen maailmansodan jälkeen.

Publikationen lämpar sig enligt vår mening väl till handbok och "infopaket" för alla som i olika sammanhang behandlar emigrationen till Sverige. Dess pris är 30 Fmk/ 35 Skr och den kan beställas från Migrationsinstitutets kansli, Migrationsinstitutet

Kasarmområde
20500 Åbo 50
Finland
Tel. 921–17 536

Ruotsin siirtolaisuuden näyttelyn käsikirjoitusten pohjalta on toimitettu yllämainittu julkaisu, joka tarkastelee ruotsalaisten ja suomalaisten välistä kanssakäymistä esihistorialliselta ajalta aina nykypäivään saakka. Julkaisu on toistaiseksi ainoa Suomen Ruotsin siirtolaisuutta näin laajana kokonaisuutena tarkasteleva tutkimus.

Julkaisun sisältö ja kirjoittajat:

Julkaisu soveltuu mielestämme hyvin käsikirjaksi ja tietopakettiksi Suomen Ruotsin siirtolaisuutta erilaisissa yhteyksissä tarkasteltaessa. Sen hinta on 30 markkaa (35 SEK) ja sitä voi tilata Siirtolaisuusinstituutin toimitosta, osoitteella: Siirtolaisuusinstituutti

Kasarmialue, rak. 46
20500 Turku 50
puh. 921–17 536.

KVEENISEMINAARI

9. – 10. 6. 1980
Hotelli Pohjanhovi
Rovaniemi

Muuttoliike Suomen pohjoisimmista osista ja Tornion-jokilaaksosta Pohjois-Norjan alueille alkoi 1700-luvun ensipuoliskolla ja jatkui aina tämän vuosisadan alkuun asti. Syinä vaelluksiin olivat sodat, nälänhätä Suomessa sekä voimakas väestönkasvu. Pohjois-Norjassa olot olivat rauhallisemmat ja kalaisia Jäämeri oli varma ravinnon lähde.

Näiden Ruijan suomalaisten, ns. kveenien, merkitys Pohjois-Norjan kehitykselle on ollut suuri erityisesti karjanhoidon ja maanviljelyksen piirissä, joihin he toivat uusia menetelmiä.

Tämän vuosisadan aikana ovat Ruijan suomalaiset nopeasti sulautuneet norjalaiseen väestöön ja omaksuneet norjalaisen kulttuurin. Samalla vanha ruijansuomalainen kulttuuri on häviämässä niinkuin myös heidän vanha suomalainen murteensa.

Siirtolaisuusinstituutin piirissä on jo pitkään esitetty seminaarin järjestämistä Pohjois-Norjaan suuntautuneen suomalaisen siirtolaisuuden ja kveenikulttuurin tutkimuksen tehostamiseksi. Ajatus on saanut vauhtia Pohjoismaiden neuvostossa tehdystä jäsenaloitteesta, jossa korostetaan asian kiireellisyyttä ja josta annettu lausunnot ovat olleet myöntäisiä eri jäsenmaissa. Saadakseen asian nopeasti liikkeelle Siirtolaisuusinstituutti ja Lapin kesäyliopisto järjestävät monitieteisen seminaarin Rovaniemellä. Seminaarin tavoitteena on luoda kokonaiskausu Norjassa, Ruotsissa ja Suomessa suoritettuun kveenitutkimukseen, kartoittaa ajankohtainen tutkimustarve ja tehdä esityksiä jatkotoimenpiteiksi.

Seminaarin alustajiksi on kutsuttu asiantuntijoita Norjasta, Ruotsista ja Suomesta. Seminaarin osanottajiksi toivotaan eri alojen tutkijoita, suunnittelijoita, päätöksentekijöitä ja yleensä kveenikulttuurista kiinnostuneita.

Seminaarin yleisistunnoissa käytetään simultaanitulkkausta skandinaavisista kielistä suomeksi ja suomesta ruotsiksi. Toinen päivä on omistettu ryhmätöskentelylle, jossa keskustelukielenä on ruotsi.

Seminaariaineiston pohjalta toimitetaan julkaistu, joka toivottavasti muodostaa lähtökohdan tulevaisuudessa tapahtuvalle tutkimus- ja keräystoiminnalle.

Osallistumismaksu 100 markkaa suoritetaan posti-siirtotilille TU 495 90 – 3.

Majoitus ja ruokailu on järjestetty hotellin Pohjanhoviin seminaarin "pakettihintaan", yhden hengen huoneessa 268 markkaa, kahden hengen huoneessa 218 mk/henkilö. Hintoihin sisältyy yöpyminen 9. – 10.6. ja ohjelmassa mainitut palvelut. Huonevaraukset tehdään Siirtolaisuusinstituutin kautta, mutta maksetaan suoraan hotellille.

Ateriat niille, jotka eivät yövy hotellissa, maksavat 36 mk/ateria ja 7 mk/kahvi. Lippuja saa ostaa ilmoittautumisen yhteydessä.

KVÄNSEMINARIET

den 9 – 10 juni 1980
Hotell Pohjanhovi
Rovaniemi

Flyttningsrörelsen från de nordligaste delarna av Finland och från Tornedalen till Nordnorge började redan under 1700-talet och fortsatte ända till början av detta århundrade. Orsakerna till vandringarna var de krig som fördes i Finland, hungersnöd och stark befolkningstillväxt. Förhållandena i Nordnorge var fredligare och det fiskrika Ishavet var en säker näringsskälla.

Kvænernas betydelse för utvecklingen i Norge har varit stor speciellt inom boskapsskötsel och jordbruket. De förde t.ex. med sig flera nya redskapstyper till Ishavskusten.

Under detta århundrade har kvänerna snabbt assimilerats i den norska befolkningen och anammat den norska kulturen. Den gamla finska kulturen håller på att försvinna, liksom också den gamla finska dialekten.

I Migrationsinstitutet har redan länge tanken på ett seminarium angående emigrationen till Nordnorge och för att utforska den kväniska kulturen diskuterats. Idén fick medvind då man inom Nordiska rådet väckte ett medlemsförslag, i vilket betonades att man snarast borde vidta åtgärder för att insamla och utforska den gamla finska kulturen i Norge. Även remissyttrandena om medlemsförslaget var mycket positiva i alla länder. För att snarast inleda verksamheten anordnar Migrationsinstitutet och Lapplands sommaruniversitet ett tvärvetenskapligt seminarium i Rovaniemi. Målsättningen med seminariet är att skapa en helhetsbild av den kvänforskning som gjorts i Norge, Sverige och Finland, att kartlägga det aktuella forskningsbehovet och att lägga fram förslag till den fortsatta forskningen.

Till föredragshållare i seminariet har inbjudits sakkunniga från Norge, Sverige och Finland.

Seminariet riktar sig till forskare inom olika områden, planerare, beslutsfattare och personer, som annars är intresserade av den kväniska kulturen.

Under seminariets plenarmöten anordnas simultantolkning finska-svenska/norska-finska. Den andra seminariedagen ägnas åt grupparbeten, inom vilka kan användas norska, svenska och finska.

På basen av seminariematerialet utarbetas en publikation, som avses att utgöra en grund för den kommande forsknings- och insamlingsverksamheten.

Deltagaravgiften om 100 Fmk inbetalas på postgiro-konto TU 495 90 – 3.

Inkvarteringen och **bespisningen** har anordnats till förmånligt paketpris – i enkelrum 268 Fmk, i dubbelrum 218 Fmk/person. I prisen inkluderas övernattningsden 9–10.6. och de måltider som framgår ur programmet. Rumsreservationen sker via Migrationsinstitutet, betalningen sker i hotellet i Rovaniemi.

Måltiderna för dem som inte bor på hotell Pohjanhovi kostar 36Fmk/måltid och kaffe 7 Fmk/gång. Kuponger kan köpas på seminarieplatsen.

OHJELMA

MAANANTAI 9. KESÄKUUTA

- 10.00 Ilmoittautuminen
 11.30 LOUNAS
 13.00 **Seminaarin avaaminen**
 Siirtolaisuusinstituutin johtaja, tohtori Olavi Koivukangas
 Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan tervehdys
 Valtuuskunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Elsi Hetemäki-Olander
 Rovaniemen kaupungin tervehdys
 Kaupunginjohtaja Tuure Salo
- 13.30 Prof. Mauno Jokipii, Jyväskylän yliopisto
 Pohjanperiltä Jäämeren rannoille
- 14.15 Lääninkonservattori Einar Niemi, Vadsö
 Ruijansuomalaisen kulttuurin tutkimus- ja keräystyö
- 14.45 KAHVI
- 15.15 Prof. Pertti Virtaranta, Helsingin yliopisto
 Kveenien kieli
- 15.45 Dos. Pekka Raittila, Helsingin yliopisto
 Laestadiolaisuus - Pohjoiskalotin ilmiö
- 16.15 Kirjailija Hans Kr. Eriksen, Stonglandseidet, Norja
 Ruijansuomalaisten kulttuuri tänään ja huomenna

- 16.45 KESKUSTELUA
 18.00 PÄIVÄLLINEN
 19.30 **Rovaniemen kaupungin vastaanotto**
 Lappia-talo, Hallitusk. 11
 Finnmarkin läänin tervehdys
 Maaherra Anders Aune
 Norrbottenin läänin tervehdys
 Maaherra Ragnar Lassinantti
 Lapin läänin tervehdys
 Maaherra Asko Oinas
 Sodankylän Pelimannit ja kuoro
 (kveeniohjelmia)
 Valokuvanäyttely kveenien elämää kuvina 126 vuotta (1852-1978)
 (Taiteilija Matti Saanio, Rovaniemi, lääninkonservattori Einar Niemi, Vadsö)

TIISTAI 10. KESÄKUUTA

- 7.00 Aamiainen
 8.30 RYHMIEN JÄRJESTÄYTYMINEN JA RYHMÄ-TYÖSKENTELY ALKAA

RYHMÄ I: historiatieteet

Alustukset:
 Amanuenssi Knut Einar Eriksen, Tromsøns yliopisto
 Dos. Sune Åkerman, Uppsalan yliopisto
 Maakunta-arkistonhoitaja Samuli Onnela, Oulun Maakunta-arkisto

RYHMÄ II: kielitieteet

Alustukset:
 Prof. Pertti Virtaranta, Helsingin yliopisto
 HuK Marjut Aikio, Vuotso ja FK Anna-Riitta Lindgren, Tromsøns yliopisto

RYHMÄ III: kansankulttuuri

Alustukset:
 Konservattori Håvard Dahl Bratrein, Tromsøns Museum
 Dos. Phebe Fjellström, Umeåns yliopisto
 FM Lassi Saressalo, Turun yliopisto/Bergenin yliopisto

PROGRAM

MÅNDAGEN DEN 9 JUNI

- 10.00 Anmälning
 11.30 LUNCH
 13.00 **Seminarieret öppnas**
 Direktören för Migrationsinstitutet,
 doktor Olavi Koivukangas
 Nordiska rådets Finlands delegations hälsning
 Delegationens ordförande, riksdagsledamot Elsi Hetemäki-Olander
 Rovaniemi stads hälsning
 Stadsdirektör Tuure Salo
- 13.30 Professor Mauno Jokipii, Jyväskylä universitet
Från Lapplands ödemarker till Ishavskusten
- 14.15 Fylkeskonservator Einar Niemi, Vadsö
Kvensk kulturforskning och vernearbeid
- 14.45 KAFFEPAUS
- 15.15 Professor Pertti Virtaranta, Helsingfors universitet
Kvånernas språk
- 15.45 Docent Pekka Raittila, Helsingfors universitet
Laestadianismen - en företeelse på Nordkalotten
- 16.15 Författaren Hans Kr. Eriksen, Norge, Stonglandseidet
Kvensk kultur i dag och i morgen

- 16.45 PLENARDISKUSSION
 18.00 MIDDAG
 19.30 **Rovaniemi stads mottagning**
 Lappia-huset, Hallituskatu 11
 Finnmarks fylkes hälsning
 Landshövding Anders Aune
 Norrbottens läns hälsning
 Landshövding Ragnar Lassinantti
 Lapplands läns hälsning
 Landshövding Asko Oinas
 Sodankylä spelmanslag och kör
 (kvånprogram)
 Fotoutställning angående kvånernas liv under 126 år (1852-1978)
 (Konstnär Matti Saanio Rovaniemi, fylkeskonservator Einar Niemi, Vadsö)

TISDAGEN DEN 10 JUNI

- 7.00 Frukost
 8.30 ARBETSGRUPPERNA KONSTITUERAR SIG OCH GRUPPARBETET INLEDS

GRUPP I: historia

Förberedda inlägg:
 Amanuens Knut Einar Eriksen, Tromsø universitet
 Docent Sune Åkerman, Uppsala universitet
 Landsarkivarie Samuli Onnela, Uleåborgs landsarkiv

GRUPP II: språkvetenskap

Förberedda inlägg:
 Professor Pertti Virtaranta, Helsingfors universitet,
 Hum.kand. Marjut Aikio, Vuotso och fil.kand. Anna-Riitta Lindgren, Tromsø universitet

GRUPP III: folkkultur

Förberedda inlägg:
 Konservator Håvard Dahl Bratrein, Tromsø museum
 Docent Phebe Fjellström, Umeå universitet
 Fil.mag. Lassi Saressalo, Åbo universitet/Bergen universitet

RYHMÄ IV: kulttuurimaantiede ja sosiaalitieteet
Alustukset:
Maist. Ivar Björklund, Kjaeken, Norja
Dos. Jan Sundin, Umeå yliopisto
Prof. Uuno Varjo, Oulun yliopisto

GRUPP IV: kulturgeografi och socialvetenskap
Förberedda inlägg:
Magister Ivar Björklund, Norge, Kjaeken
Docent Jan Sundin, Umeå universitet
Professor Uuno Varjo, Uleåborg universitet

11.30 LOUNAS
13.00 Ryhmätyöskentely jatkuu
14.30 Ryhmäraporttien esittely ja yleiskeskustelu
16.00 Seminaarin päätös
Lapin kesäyliopiston hallituksen puheenjohtaja
Lehtori Terttu Kärkkäinen

11.30 LUNCH
13.00 Grupparbetet fortsätter
14.30 Rapportering från grupperna och generaldebatt
16.00 Seminariet avslutas
Ordföranden för styrelsen för Lapplands sommaruni-
versitet
Lektor Terttu Kärkkäinen

MUUTTOLIIKESYMPIOSIUM 1980

ALUSTAVA OHJELMA

Siirtolaisuusinstituutin tehtävänä on edistää sekä siirtolaisuuteen että maassamuuttoon liittyvää tutkimus- ja tiedotustoimintaa. Siirtolaisuusinstituutti järjesti tutkijoille, suunnittelijoille ja päätöksentekijöille tarkoitetun valtakunnan sisäistä muuttoliikettä käsitelleen symposiumin vuonna 1975. Tämän symposiumin tarkoituksen oli tarkastella muuttoliikettä kokonaisuudessaan ja erityisesti niitä alueita, jotka olivat keskusteluissa ja tutkimuksissa jääneet vähäiselle huomiolle. Symposiumin lähtökohta oli korostetusti yksilökeskeinen, sillä huomiota kiinnitettiin pääasiassa muuttavaan ihmiseen, hänen muuttomotiiveihinsa, odotuksiinsa, valintoihinsa ja käsityksiinsä yhteiskunnan tehtävistä muuttoliikkeen ohjauksessa.

Vuoden 1975 muuttoliikesymposium tuotti hyviä tuloksia ja sen pohjalta on työtä ohjelmoitu edelleen. Siirtolaisuusinstituutin pitkän tähtäyksen ohjelmassa on päädytty siihen, että tällainen muuttoliikekatselmus tulisi viedä läpi 5-vuotiskausittain ja seuraava laaja muuttoliikesymposium olisi siten tänä vuonna. Tähän tähtäävät Siirtolaisuusinstituutin ohjelma ja sisäiset toiminnot.

Maassamuutto on muuttanut luonnettaan 1970-luvun puolivälin jälkeen, saanut uuden kuvan. Elinkeinorakenne on muuttunut edelleen, kaupungistumisprosessi on selvästi heikentynyt ja muuttoliike on alkanut suuntautua yhä enenevästi pois suurista keskuksista. Useat maamme väestökeskuksista ovat viime vuosina olleet muutotappiollisia. Uuden muuttoliikkeen mukana on

tapahtunut myös arvostusten muutoksia. Taloudellisen kasvun hidastuminen on suunnannut huomiota ympäristön laatuksymyksiin ja niiden vaikutuksiin elinympäristön valinnassa.

Vuoden 1975 muuttoliikesymposiumista saatujen myönteisten kokemusten ja edellä esitettyjen muutosilmidiöiden innoittamana järjestää Siirtolaisuusinstituutti Turussa 20. – 21. 11. 1980 muuttoliikesymposiumin, jonka *yleisteemana on maassamuuton kehitys vuoden 1975 jälkeen*. Työmuotona symposiumissa ovat yleisalustukset ja niiden pohjalta käytävä yleiskeskustelu sekä työryhmätyöskentely.

TORSTAI 20.11. 1980

- 8.30 SYMPOSIUMTOIMISTON AVAUS
ILMOITTAUTUMINEN ALKAA
9.30 SYMPOSIUMIN AVAUS
VALTIOVALLAN TERVEHDYS
TURUN KAUPUNGIN TERVEHDYS
10.00 MUUTTOLIIKKEEN UUDET SUUNNAT
– tilastoanalyttinen tarkastelu
10.20 VASTAAKO MUUTTOLIIKETUTKIMUS
TIEDON TARVETTA ?
– tutkimusanalyttinen tarkastelu
10.40 KESKUSTELUA
11.10 TALOUDELLINEN KEHITYS JA MAAS-
SAMUUTTO
– Kansantaloudellinen näkökulma
– Kunnallistalous ja muuttoliike

- Maassamuutto ja elinkeinoelämän toimintaedellytykset
- 12.50 KESKUSTELUA
- 13.10 Lounas
- 14.10 ALUERAKENNE JA YKSILÖ
 - aluerakenteen kehittäminen ja palvelujen saavutettavuus
 - Kokonaistarkastelu valtakunnantasolla
 - Kokonaistarkastelu maakunnatasolla
- 14.50 KESKUSTELUA
- 15.10 Kahvi
- 15.30 Paikallistason palvelujen saavutettavuus
 - Korkeakoulutus ja aikuiskasvatus
 - ylläpitääkö aikuiskoulutus elämää myös paikallistasolla?
 - Kulttuuripalvelut
 - onko kulttuuripalvelujen vähyys luonut juurettomuutta?
 - Terveyspalvelut
 - terveyden ylläpito myös kylän elinehto?
- 16.30 KESKUSTELUA
- 16.50 YMPÄRISTÖN LAATU, MUUTTOLIIKE JA YKSILÖ
 - Terveellinen asuinympäristö
 - terveelliselle, hyvälle asuinympäristölle asetettavat vaatimukset
 - Elintaso vai ympäristön laatu?
 - maassamuuton yhteydessä tapahtuneet arvostusten muutokset
 - Aineellinen ympäristö ja sen vaikutus ihmisen viihtyvyyteen ja valintoihin
 - Henkisen ympäristön vaikutus ihmisen viihtyvyyteen ja valintoihin
- 18.10 KESKUSTELUA
- 18.30 Työryhmävieritys
- 18.40 Päivällinen
- 19.40 Ryhmätyöskentelyä

PERJANTAI 21.11. 1980

- 7.00 Aamiainen, aamu-uinti yms.
- 8.00 MAASSAMUUTON OHJAUS JA YKSILÖ
 - käytetyt ja käytettävät keinot
 - Väestö- ja perhepolitiikka
 - Asuntopolitiikka
 - Työvoimapolitiikka
 - Aluepolitiikka
 - Pääomavirtojen alueellinen ohjautuminen
 - Vaihtoehtoiset linjat maassamuuton ohjauksessa
- 10.00 KESKUSTELUA
- 10.30 TYÖRYHMÄTYÖSKENTELYÄ
- 13.00 Lounas
- 14.00 PANEELIKESKUSTELUA. AIHEENA: YKSILÖ JA MUUTTOLIIKE –
 - päättäjän vastuu ihmisestä muuttoliikkeen ohjauksessa
 - kysyjinä toimii muuttoliikkeen seuraus-

- ilmiöiden tutkijoita
- vastaajina toimivat poliittiset päätöksentekijät.
- Edustettuina ovat kaikki eduskuntapuolueet.

- 15.30 Kahvi
- 15.50 TYÖRYHMIEN RAPORTTIEN ESITTELY
- 17.50 SYMPOSIUMIN PÄÄTÖSSANAT

TYÖRYHMÄT:

- I YKSILÖ JA MUUTTOLIIKKEEN OHJAUS
 1. Muuttoon liittyvien yksilöllisten ja sosiaalisten tekijöiden huomioon ottaminen maassamuuton ohjauksessa
 2. Muuttoon liittyvien mielenterveydellisten tekijöiden huomioon ottaminen maassamuuton ohjauksessa
- II MUUTTOLIIKKEEN TAUSTAA JA UUSIA PIIRTEITÄ
 1. Muuttoliikkeen syyt eilen – tänään – huomenna
 2. Maassamuutto vai siirtolaisuus?
 3. Kaupunkiseudun muuttoliikkeen uudet piirteet
 4. Tuottavuuden nousu eri aloilla ja sen vaikutus maassamuuttoon
 5. Maaseutukyliä ongelmat
- III MUUTTOLIIKKEESEEN VAIKUTTAMINEN
 1. Väestöpolitiikan uudet keinot?
 2. Aluerakenne ja sen kehittäminen
 3. Yhteiskuntapolitiittiset tavoitteet maassamuuton ohjauksessa
- IV ERITYISRYHMÄT MUUTTOLIIKKEESSÄ
 1. Lapsi muuttoliikkeen ratissa
 2. Eläkeläiset ja muuttoliike
 3. Ruotsinkielisen väestön asema muuttoliikkeessä
- V MUUTTOLIIKE JA AINEELLINEN YMPÄRISTÖ
 1. Alueeseen liittyvät häiriötekijät ja niiden poistaminen
 2. Terve elinympäristö ja sen ehdot

Symposiumia valmisteleva toimikunta jatkaa edelleen työtään. Joihinkin alustajiin on jo otettu yhteyttä, mutta kaikkien alustajaksi haluttavien henkilöiden varmistusta ei ole vielä saatu. Tästä syystä henkilöiden nimiä ei vielä tässä vaiheessa julkaista. Symposiumin lopullinen ohjelma ja työryhmät alustajineen tulevat seuraavaan Siirtolaisuus – Migration – lehteen.

Henkilöt, jotka haluavat lisätietoja muuttoliikesymposium 1980:sta, voivat ottaa yhteyttä joko Siirtolaisuusinstituutin toimistoon tai suoraan symposiumia valmistelevan toimikunnan sihteeriin (Kai Lindström puh. työ 921/ 377 844, koti 921/ 445 936).

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN KIRJASTOON SAAPUNEITA JULKAISUJA PUBLICATIONS RECEIVED

Siirtolaisuusinstituutti on saanut vastaanottaa Turun yliopiston kirjaston välityksellä professori John I. Kolehmainen tekemästä lahjoituksesta huomattavan määrän vanhaa amerikansuomalaisten julkaisemaa ja muutakin kaukosiirtolaisuutta käsittelevää kirjallisuutta. Lisäksi olemme saaneet Turun yliopiston kylätutkimusryhmän julkaisusarjan osat 1 – 24 sekä näihin liittyvänä esityksen Ketteli eilen ja tänään ja sarjan loppuraportin Muuttuva kylä. Vaasa 1980. 293 s.

BUCKLEY, Helen & NIELSEN, S. T., Immigration and the Canadian labour market. Ottawa, Ontario 1976. 80 s.

Human migration. Patterns and policies. Ed. by William H. McNeill & Ruth S. Adams. Bloomington, Indiana 1978. 460 s.

KILJUNEN, Kimmo, 80-luvun aluepolitiikan perusteet. TTT Helsinki 1979. 273 s.

Migrations le Point Sur la Question 3. CIEMM & CSER. Roma 1979. 157 s.

NUUJA, Timo, Migrationen fråan Vasa stad under åren 1975 – 1977. Umeå universitet, Geogr. instit. trebetygsuppsats. Umeå 1979. 97 s. (mon.)

NYBERG, Peter, Emigration, ekonomisk tillväxt och stabilitet. En teoretisk undersökning kring emigrationens orsaker och effekter på medellång sikt. Suomen Pankin julkaisuja B : 34. Helsinki 1980. 135 s.

Piispainkokouksen asettaman ulkosuomalaistyöryhmän mietintö. Helsinki 1979. 146 s. (mon.)

PIORE, Michael J., Birds of passage. Migrant labor and industrial societies. New York, N. Y. 1979. 239 s.

KATTILAKOSKI, S. & ERIKSSON, Kerstin M., Rösträttsprojektet 1979 — Slutrapport. SIV. Stockholm 1980. 162 s.

Muuta kirjallisuutta

Other subjects

ALESTALO, J. & HÄIKIÖ, J., Forms created by the thermal movement of lake ice in Finland in winter 1972 – 73. OY maantiet. lait. julk. 67. Eripainos. Vammala 1979. 42 s.

Australia. A social and political history. Ed. by G. Greenwood. Hong Kong 1978. 465 s.

Canada Handbook (Nr 48.) Toronto, Ontario 1979. 344 s.

KOSONEN, Arto, Erikoistuomioistuimet Suomessa. Oik. pol. tutk. lait. julk. 37. Helsinki 1980. 311 s. (mon.)

Kuluttajatiedostot-Seminaari 4.5. 1979. Oik.pol. tutk.lait.julk. 38. Helsinki 1980. 98 s. (mon.)

LINDSTRÖM, Kai, Työpaikan vaihtoprosessi. Tutkimus työpaikan vaihdon syistä ja vaihdon tuloksesta. T Y sos. pol. lait. tutk. B : 39. Turku 1979. 160 s. (mon.)

NAUKKARINEN, Arvo, Amenity levels in Finnish farmhouses in 1969. OY maantiet. lait. julk. 68. Eripainos. Vammala 1979. 39 s.

PARTANEN, Matti, Development, ageing and neuroendocrine characteristics of the hypogastric ganglion of the male rat. Ta Y lääketiet. tdk:n julk. 23. Tampere 1980. 234 s.

PITKÄJÄRVI, Timo, Clinical studies on drug treatment in essential hypertension. Ta Y lääketiet. tdk:n julk. 25. Vammala 1980. 116 s.

Teollisuusyrityksen synty kehitysalueilla 1970-luvulla. Keski-Suomen Taloudellinen Tutkimuskeskus. Jyväskylä 1979. 118 s.

TOURUNEN, Kalevi, Teollisuuden varastoinvestoinneista Suomessa vuosina 1961 – 1975. Suomen Pankin julk. D:45. Helsinki 1980. 75 s.

URSIN, Martti, Pohjois-Suomen tuhot ja jälleerakennus saksalaissodan 1944 – 1945 jälkeen. *Studia Historica Septentrionalia* 2. Oulu 1980. 489 s.

VAALASTI, Annikki, Autonomic innervation of the prostate. *Ta Y lääketiet. tdk:n julk.* 24. Tampere 1980. 105 s.

VIERTOLA, Juhani, Kustavilaisen ajan maantierakennukset. Turun yliopiston julk. C 27. Turku 1980. 180 s.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN VALTUUSKUNTA

1980

Ministeriöt

Opetusministeriö
Työvoimaministeriö
Ulkoasiainministeriö

Varsinainen jäsen

Hall.siht. Fredrik Forsberg
Os.pääll. Heikki Salovaara
Toim.pääll. Alec Aalto

Varajäsen

Kultt.siht. Raija Kallinen
Tutkija Matti Vahtola
Jaostopääll. Jaakko Bergqvist

Julkiset yhteisöt

Turun kaupunki

Ap.kaup.joht. Johannes Koik-
kalainen

Kaup.siht. Paavo Mäkinen

Korkeakoulut

Helsingin yliopisto
Jyväskylän yliopisto
Oulun yliopisto
Tampereen yliopisto
Turun yliopisto
Vaasan kauppakorkeakoulu
Åbo Akademi

Prof. Pertti Virtaranta
Prof. Mauno Jokipii
Prof. Uuno Varjo
Vt.prof. Olli Kultalahti
Prof. Terho Pulkkinen
Vs. prof. Kauko Mikkonen
Prof. Bill Widén

Prof. Yrjö Blomstedt
Ap.prof. Erkki Lehtinen
Prof. Kyösti Julku
Yliopett. Matti Kaasinen
FT Jorma Kytömäki
Ap.prof. Tarmo Koskinen
Prof. Sune Jungar

Vapaat yhteisöt ja järjestöt

Kirkon ulkomaanasiain toimik.
Mannerheimin Lastensuojeluliit.
Pohjois-Karjalan yliopistoseura
Pohjola-Norden Yhdistys r.y.
Seutusunnittelun Keskusliitto
Suomalaisuuden Liitto
Suomen Nuorison Liitto
Suomen Väestötieteen Yhd. r.y.
Suomi-Amerikka Yhd. Liitto
Suomi-Seura r.y.
Svenska Finlands Folktingsfull-
mäktige
Turun yliopistosäätiö
Unioni Naisasialiitto Suomessa
Varsinais-Suomen Maakuntaliit.
Väestöliitto

Kirkkoherra Päivö Tarjamo
Kanslianeuvos Pekka Heimo
Dos. Veijo Saloheimo
Elinkeinoasiamies Ilmo Jaramo
Arkkitehti Raimo Narjus
Varatuom. Olavi Haikarainen
Liikkeenjoht. Esko V. Koskelin
Fil.lis. Altti Majava
Kouluneuvos Jussi Saukkonen
Prof. Jorma Pohjanpalo

Vt.prof. Tom Sandlund
Toim.joht. Juhani Leppä
Varatuom. Eva-Brita Björklund
Toim.joht. Perttu Koillinen
VTT Aarno Strömmer

Pääsiht. Jaakko Launikari
Prof. Ole Wasz-Höckert

Kanslianeuvos Veikko Karsma
Tutk.siht. Timo Sinisalo
Yht.kunt.t.kand. Jukka-Pekka Lappalainen
Koulunjoht. Antti Lehtinen
Valt.lis. Mikko A. Salo
Toim.joht. Lars Nystén
Os.pääll. Osmo Kalliala

Lis. Roger Broo
Joht. Reino Vuorinen
Maist.Karmela Bélinki
Jaostosiht. Kauno Lehto
Toim.joht. Jouko Hulikko

Ruotsissa olevat

Immigrant-Institutet(Borås)
Ruotsin Suomalaisseurojen
Keskusliitto

Annikki Nikula-Benito

FM Markku Peura

Saila Ekström

Matti J. Korhonen

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN JULKAISUT

- A 1: Olavi Koivukangas,
Suomalainen siirtolaisuus Australiaan
toisen maailmansodan jälkeen (Finnish
Migration to Australia since World
War II). Kokkola 1975. s. 262.
- A 2: Pertti Virtaranta,
Tutkimus amerikansuomesta, osa I
(A Study on the Finnish Language
in America, Part I) (painossa-in print).
- A 3: Maija-Liisa Kalhama (toim.),
Ulko-suomalaisuuskongressin 27. -
28.6.1975 esitelmät ja puheenvuorot.
Jyväskylän Kesä 24.6.-3.7.1975.
Turku 1975. s. 104.
- A 4: Olavi Koivukangas, Raimo Narjus,
Sakari Sivula (toim.),
Muuttoliikesymposium 1975. Esitel-
mät ja keskustelut. Ruissalon kong-
ressihotelli Turku 20-21.11.1975.
Vaasa 1976. s. 186.
- A 5: Eva Jäykkä, Marja-Liisa Kalhama
(toim.),
USA:n 200-vuotisjuhlaseminaarin esi-
telmät ja tuntisuunnitelmat. Ruis-
salon kongressihotelli, Turku 2.-3.6.
1976. Vaasa 1977. s. 148.
- A 6: Taru Sundstén,
Amerikansuomalainen työväenteatteri
ja näytelmäkirjallisuus vuosina 1900-
39 (Finnish-American workers' theater
and dramaliterature 1900-39). Vaasa
1977. s. 104.
- A 7: Arja Munter, (toim.),
Ruotsiin muuton ongelmat. Ruotsin
siirtolaisuuden seminaari 4.-5.5.1978
Turku. Esitelmät ja keskustelut. Vaasa
1979, s. 247.
- B 1: Bill Widen,
Korpobor i Amerika (Emigrants from
Korpo in America). Åbo 1975. s. 197.
- B 2: Holger Wester,
Innovationer i befolkningsrörligheten...
En studie av spridningsförlopp i
befolkningsrörligheten utgående från
Petalax socken i Österbotten.
Stockholm 1977. s. 221.
- C 1: Reino Kero,
Migration from Finland to North
America in the Years between the
United States Civil War and the
First World War, Vammala 1974,
s. 260.
- C 2: Olavi Koivukangas,
Scandinavian Immigration and Settle-
ment in Australia before World War II,
Kokkola 1974. s. 333.
- C 3: Michael G. Karni, Matti E. Kaups,
Douglas J. Ollila Jr. (eds.),
The Finnish Experience in the Western
Great Lakes Region: New Perspectives,
Vammala 1975. s. 232.
- C 4: Auvo Kostiainen,
The Forging of Finnish-American
Communism, 1917-1924. A Study
in Ethnic Radicalism, Turku 1978,
s. 225.
- C 5: Keijo Virtanen,
Settlement or Return: Finnish
Emigrants (1860-1930) in the In-
ternational Overseas Return Migration
Movement. Forssa 1979, s. 275.

Erikoisjulkaisut:

Vilho Niitemaa, Jussi Saukkonen, Tauri
Aaltio, Olavi Koivukangas (eds.) Old
Friends - Strong Ties, the Finnish Contri-
bution to the Growth of the USA. USA:n
200-vuotisjuhlakirja. Vaasa 1976, s. 349.

Olavi Koivukangas - Simo Toivonen
Suomen siirtolaisuuden ja maassamuuton
bibliografia. A Bibliography on Finnish
Emigration and Internal Migration. Turku
1978, s. 226.

Olavi Koivukangas (Red., toim.),
Utvandringen från Finland till Sverige genom
tiderna. Siirtolaisuus Suomesta Ruotsiin
kautta aikojen. Turku 1980, s. 100.